

KIÁLTO SZÓ

TARTALOM

H. J : Az egymásért való felelősség útja. — IGY SZÓL
AZ ÚR. H. J : A mi bűjtünk — T S : Kalevala. —
A theológiai Fakultás V. évfolyama. — EGYHÁZI KRÓ-
NIKA. — Veszni induló székelv kincsek nyomában. —
Babos Sándor: Missziói naplórészlet. — KÉZ A KÉZ-
BEN. — IRODALOM ÉS MŰVÉSZET — HIREINK.

ERKESZTI: DR. TAVASZYSÁNDOR

1936

Előkészületben!

Előkészületben!

I.

Hitünk

— Keresztyén tanítás. —

Irta: DR. BRUNNER EMIL, zürichi egyetemi tanár.

Fordította: BIRÓ MÓZES.

Utószót irt hozzá: DR. RAVASZ LÁSZLÓ, ref. püspök.

II.

UTAM

***a csernátoni mesteri parókiától
a zágoni papi parókiáig.***

Irta: BODOR JÁNOS, ref. lelkész.

III.

Hit és engedelmesség

Ravasz László püspök legujabb egyházi és világi beszédei.

20 IVNYI TERJEDELEMBEN.

IV.

BABOS SÁNDOR legujabb mandzsuri naplója:

„Ime, én tiveletek vagyok!”

Kiadja az Erdélyi Ref. Egyházkerület iratterjesztése.

***Előjegyzéseket az I–IV. alatti könyvekre elfogad
az Ifjú Erdély kiadóhivatala Gluj, Ref. Theologia.***

KIÁLTÓ SZÓ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: CLUJ, CALEA VICTORIEI 38. SZÁM.

Kéziratok, előfizetési díjak ide küldendők. — Előfizetési díja félévre 50 Lei, egész évre 100 Lei.

X. ÉVFOLYAM

1936. MÁRCIUS.

3. SZÁM

Az egymásért való felelősség útja.

A felelőtlen kalandor-kezdeményezések, kényszerhelyzetek, megalkuvások, adósság-megtartások mai korában nemcsak a jogállapot és a hitel van veszedelemben, hanem egy ezeknél is fontosabb dolog: az egymásért való felelősség. Fontosabb, mert gyökere ez nemcsak a jogállapotnak és hitelnek, hanem magának az egész társadalmi életnek is.

Egymásért való felelősség...? A kenyér utáni szörnyű hujszásban egymás életén gázolunk keresztül, az meg egészen természetes dolog, hogy ha én sem jutok hozzá a konchoz, a másiknak is kiittöm legalább, ha tudom, a kezéből. A gyermekeken többet nevel az utca, mint a szülők. Ezt nyomban igazolja is a fiatalság erkölcsi élete, nincs szabad szerelem ennek az országnak a törvényei közt, de a valóságban veszedelmesen közeledünk feléje. Egyre növekedik koldustáborunk s közöttük a sok nyomorék és öreg, sőt újabban inkább gyermek. Ép egészséges emberek is jogot formálnak a kéregetésre (kezd törvény lenni a rászorulás) s a munkanélküliséggel, éhséggel már rablást, gyilkolást is menteni próbálnak. Szellemi téren a tanuló nemzedéket lelkiismeretlenül állítjuk szolgálatába saját osztály- vagy más érdekeinknek, dühöng a felelőtlen irodalom. Lelkieken a vallás váltsága ott kezdődik, hogy kétségbe vonjuk a papok lelkipásztori hivatását, amellyel törödni, örködni akarnak más élete fölött, „amihez semmi közük.” Mindez egymásért való felelősségünk s egyuttal közösségi életünk súlyos megingásra mutat.

Külön-külön ezek ellen a bajok ellen küzdeni annyi volna, mint egy betegnél a betegség tüneteket gyógyítani, eloszlatni. Még az sem elég, ha kimondjuk és követjük az egymásért való felelősséget. Ezzel a beteg legfennebb megtudja, hogy mi a baja, mi hiányzik és szükséges lázas szervezetében, de nem gyógyul meg. A jó orvos megkeresi a bajnak az okát és az orvossgát is, hogy így végleges gyógyulásra vezessen.

A hasonlat mindenképpen taldl. A felelőtlenység nem korjelenség, hanem körjelenség. Az emberiség beteg. A felelősség nem önmagától

kezd hunyni benne: önző, mert beteg. Vagy talán csak éhezik a világ, az a baja? Igaz, az éhes ember is önző, nincs, tekintettel másra. De úgy látjuk, a jóllakottak még önzőbbek.

„Avagy őrtzője vagyok én az én testvéremnek?” fakadt ki Kain a számonkérés ellen. Beteg az emberiség s az ősi Kain-nyavalya, a bűn, a baja. Ezért mondjuk fel az egymás iránti felelősséget. Minden felelőtlenység, minden megalkuvás, minden önzés mögött bűn van, minden magunknak ékes és nemtörődés mögött ez az örök átok rejlik s vetli ki ezerféle árnyékát a világba.

De mégse örök ez az átok. Örök csak egy van: Isten. Akiben nincs bű, még árnyéka se bűnnek. Az emberiség betegsége régi, majdnem olyan régi, mint ő maga — de mégse gyógyíthatatlan tehát. Igaz, hogy orvossga sem lehet kevesebb, mint ami a bűnt is túléli. És orvosa se lehet kisebb, mint aki örök. Mi eleget hatottuk már a nevét: Krisztus.

Figyeljük csak meg azonban, mennyire nem szófia ez a név Krisztus...

... Azt is mondhatnám: Másokért. Mert másokért jött, másokért élt, másokért halt meg és másokért dicsőült meg. Soha senki úgy bele nem kiáltotta ebbe az önző világba az egymásért való felelősséget, mint bármelyik lépés, bármelyik szó az ő életében. Azért vész ki egymás iránti felelősségünk, mert Őt veszítettük el. Ő az orvossga ennek a fejévesztett, önzésbe fulladt világnak.

Egymásért való felelősségérzet nélkül nincs társasélet. Nincs emberi élet. Mert a teremtés hajnalától kezdve az ember nem egyedülálló. Rút hazugság az En, ami után futunk. Csak egy En van: Isten. Végtelen mélység van abban, mikor önmagát úgy nevezi meg Mózes előtt: **A vagyok.** Mint ahogy nincs önmagunkban életünk, mert Benne élünk (a vagyok lehetségessé, hogy mi vagyunk), úgy nincs tökéletesen önálló és független En-ünk. Csak egymással való viszonylatban. De itt se független, legfennebb öndllő. Ezerféle szállal vagyunk egymáshoz kötve. És mindezek mögött emberi alkatunk-

nak van valami egyensúly törvénye, amolyan lelki gravitációja, melynél fogva az Én földi viszonylatban is csak úgy lehet igazán Én, ha legalább még egy Te van a világon. Ön magában egyetlen emberi lény meg nem érthető és meg nem állhat. A Robinson-élet lehet nagyon érdekes, mint mese és mint drom, de a valóságban menthetetlenül csödbe vezetne. Nem külső, hanem belső s így a testi haldínl is megsemmisítőbb erejű csödbe.

Mind e meggondolás azonban nem ébreszt bennünk felelősséget másokért. Az ébreszti, akinek felelősséggel tartozunk. Isten. Egymáshoz való viszonyunkat, Istenhez való viszonyunk határozza meg. Az egymás iránti felelősség megérzését, vállalását vagy szorgalmaztatását ott kell tehát kezdenünk az imádkozásnál, Istenhez-térésnél, Istenhez vezetésnél. Hiszen Tőle nyert megbízalás s nem utolsó sorban éppen másokért való misszió maga az élet is. H. J.

„IGY SZÓL AZ ÚR“

A mi bűntünk.

Olvasom egy birkozóról, hogy mennyi győzelmet nyert s mégis szánalmas véget ért: elzüllött. Másokat le tudott győzni, de önmagát nem.

Abban mindnyájan egyetértünk, hogy a bűjt nem egyéb, mint önmagunk legyőzése. Öndtudatlanul érzi még egy mohamedán is, hogy ezt kívánja Isten az embertől. Ezt gyakorolja a római katolikus ember, amikor nem eszi a húst, vagy napjában csak egyszer lakik jól. Erre törekszik a zsidó, amikor napszálltáig még egy korly vizet se enged meg magának. És ezt az önmegtagadást keresi a hindu is, ahogyan lefokozza testének kívánságait, szükségéit s szinte hihetetlen nélkülözések, sőt önkínzások közt tölti napjait.

Mindez lehet nehéz és dicséretes dolog. Nem nevezhető tévelygésnek, hiszen önmegtagadás, amit világosan kíván az Úr Jézus szavainak tanúsága szerint is tőlünk Isten:

„Ha valaki énutánam akar jönni, tagadja meg magát...“ (Márk 8:34. Máté 16:24. Lukács 9:23).

Minden bűjt kétségtelenül önmegtagadás. De csak a testnek, vagy épen csupán a test egyes kívánságainak megtagadása. Az ember pedig nemcsak testből, még kevésbé pusztán testi kívánságokból áll. „Avagy nem több-e az élet, hogynem az eledel és a test...?“ Aki aztán csak az ételben és testi dolgokban látja az életet, csak abban próbál önmegtagadó lenni.

Az Úr Jézus egész magunk megtagadását kívánja tőlünk. Ez a nehezebb, az igazi bűjt. Ez az a bűjt, amit gyakorolt is az Úr, nemcsak a pusztai előkészülete idején, hanem egész

életén át. Minden amit tett, megkeresztelkedésétől a kereszthaláláig, ezen az igazi bűjten, egészmagának megtagadásán át volt lehetséges.

Sokan úgy fogják fel, hogy Jézus nem adott határozott felfogást tanítványainak a bűjtről. Ezt látszik igazolni az a bizonyosfokú bizonytalanság is a mi egyházunkban a bűjtöt illetőleg. Ézzel szemben az igazság az, hogy az Úr Jézus semmiben sem volt határozatlan s a bűjt dolgában is világos utat mutatott. Az étel-italtól való tartózkodás és általában a pusztai testi bűjt régi, szakadozott tömlő, mely nem bírja el az evangélium új borát (Márk 2:21—22.) Kell a bűjt, de egész magunk megtagadásában. S a célja nem az, hogy emberek vagy Isten előtt érdemeket szerezzünk vele (Máté 6:16—18.), hanem kell azért, mert más-kép egyszerűen nem vagyunk képesek követni Mesterünket, nem tudjuk felvenni életünk keresztjét. Szükséges a bűjt, de nem csupán a testi, hanem a teljes önmegtagadás.

Milyen ez a teljes bűjt? Legelőször is azt kell leszögeznünk, hogy ez nem zárja ki az étel-italban való bűjtöt és egyáltalán a testi bűjtöt. Testi vágyainknak sokszor szükséges a megfékezése, az ételben és italban sokszor elengedhetetlen a mértékletesség nemcsak egészségi szempontból, hanem avégett is, hogy imádkozni és szolgálni, még teljesebben szolgálni képesek legyünk. Van eset rá, hogy valakinek nem veszélyeztetni egészségét a dohányzás és mégis az az Isten akarata, hogy elhagyja. Sokszor minden külső indok nélkül le kell mondanunk nem egy szórakozásról. Lehet az is, hogy volna még pénzünk italtra is, bírónk is, mégis úgy érezzük, nem szabad továbbmentünk. Vannak idők most már, amikor mindezeket fokozottan kell gyakorolnunk. Hogy azonban ezt mikor és milyen mértékben kell tennünk, azt nem szabályozta az egyház Ura és nem szabályozhatja az egyház sem. Egyénibb és titkosabb dolog ez még az imádkozásnál is.

Am nem csupán testi önmegtagadásból áll a bűjt. Nehezebb fele a szellemi és lelki önmegtagadás. Ilyen az, amikor bölcs gondolatunkért, alkotásainkért nem fogadunk el dicséretet — megtagadjuk magunktól az érdemet, a dicsőséget. Jól tudjuk, hogy ez a legkálvinibb gondolat, mégis mennyire tele van ennek megcsúfolásával egész életünk, sőt a szorosabb értelemben vett egyházi életünk is. Magunk teljes megtagadásához hozzátartozik az is, hogy — mint a mi Mesterünk tette — megbocsátunk, még pedig *elégtétel nélkül*. Lemondunk a bosszúról, megtagadjuk magunktól a visszautét, visszafojtjuk a jogos szót. Mert úgy-e ez az, amit Jézus a hegyi beszédben, vagy pl. a Lukács ev. 6. r. 27—30. verseiben még kifejezettebben kíván tőlünk? És úgy-e ez az, amit élete minden pillanatában láthatunk is az Úr Jézusnál?

Nyilvánvaló mindezekből, hogy a reformátusoknál is van bűjt, sőt fontosabb és nehezebb nálunk, mint bárhol másutt, mert nálunk nem lehet általa kijátszani a teljes önmegtagadást,

sőt épen életünknek erre a teljes elvesztésére utal szüntelen.

Csak az elveszett, aki önmagát is elvesztette. És az ilyeneket találja meg a jó pásztor. H. J.

Kalevala.

Nem régen, vallásfilozófiai tanulmányaim kapcsán ébredt fel bennem a kíváncsiság ismét kezembe fogni és olvasni a finnek nagy nemzeti eposzát: a Kalevalát. Alkalmoszerűvé tette az olvasását az a tény is, hogy épen száz éve annak, hogy Lönnrot Illés orvos először adta ki több évtizedes gyűjtésének eredményét a sok ezer dalból egybeszerkesztett Kalevalát. De alkalmoszerűséget ad ennek a csodálatos műnek az a magyar vonatkozású tény is, hogy a jubileumi év alkalmából a magyar LA FONTAINE IRODALMI TÁRSASÁG ismét kiadta a Vikár Béla fordítását, amely először a Magyar Tudományos Akadémia kiadásában jelent meg. Az új kiadás a Finn Papirosgyárak Egyesülete által ajándékozott kiváló minőségű papíron jelent meg és a mi még nagyobb jelentőségű dolog Gallen Kallela Axel-nek, a finnek hírneves művészenek remekbeírt képeivel van díszítve. Ez a könyv valóságos műretek, amely a magyar könyvkiadásnak mindenha dicsőségére válik.

Évtizedekkel ezelőtt még unottan vettük a kezünkbe a Kalev fiairól szóló összefüggéstelennek tetsző művet s legfeljebb csak egyes szakemberek tudták méltányolni vagy vallástörténeti, vagy művészi hecséért. Ma, amikor felébredt bennünk az érzék nem a népies, hanem a valóságos népi értékek iránt, ma csodálkozva látjuk, hogy az eredeti, a racionális korszellemtől még meg nem tört naivnép-psziche mekkora gazdagságot és milyen megragadó ihletésű poezist rejt mélyébe és megigézett tekintettel nézünk utána az évezredek ködös homályába vesző Geniusok még meg-megcsillanó fény-sugarainak. Tova tűnt, nagyon messze tűnt ez a világ, mint ködben úszó csillagtábor.

Az ég és föld ölelkezik a mithosz-képző fantázia eme csodás alkotásában. Az ég és a föld ott születik meg szemünk előtt a tenger hullámain ringó égi tündér-leány térdén. Az istenek összeolvadnak régen élt emberi alakokkal: az istenek emberek voltak és az emberek istenekké válnak, az ég története belejátszik a Föld történetébe és a Föld története az ég történetébe, amint a mithosz-képző fantázia szélye kívánja. Mégis minden részében annyira népi, gyermeki, annyira naiv, hogy alakjai egészen közel állanak hozzánk, mert húsból és vérből való emberi alakok, akiknek sorsa, bár rejtett erők hatalma alatt áll és rejtett erők alakítják, mégis folytonosan, mint valóságos emberi történet érdekel és figyelmünket lenyűgözve foglalkoztatja.

„Nemzeti hőskölteménynek“ nevezik, azonban épen annyi joggal nevezhetnők nemzeti dal-gyűjteménynek, vagy lan'pengetés mellett dalolt balladáknak. Sem az egyik, sem a másik, hanem valamennyi együttvéve, az eredeti népi alkotó-erő merőben új egységében. Hosszú lélekzetű balladák, vagy az északi éjszakai ködben hosszan elnyújtott dalok, amelyek epikai eseményeket dallá dallanak.

Csodálatos ezeknek a költeményeknek a verselése. Alliteráló rimei, bár végétől-végig egyformák, mégsem válnak soha unalmasakká, hanem csodálatos módon fejezik ki a mithikus természet és élet belső lüktetését. Ennek az ég és a föld határán járó csodálatos életnek az érzékeltetett valósága és a róla szóló dal ugyanabban a ritmusban élnek, jelentkeznek és szólanak meg. Ennek az életnek, amely a Kalevalában szólal meg, nem lehet más ritmusa, mint a róla szóló költeménynek. A külső és a belső csodálatos-módon egyeznek és egymásra utalnak.

Mithikus égi-földi és földi-égi világ ez, amelyben Vejnemönen társaival küzd Észak bűbajos leányáért. Ebben a küzdelemben részt vesznek égi és földi erők, de nem karddal és nem fegyverrel, hanem csak a bűbájoló, igéző dal erejével. A dalolásnak ereje van, cselekvő tettekben nyilatkozó ereje. A III. énekben így szól Vejnemöjen daláról:

Zengett az agg Vejnő, zengett,
Tó kicsapott, a föld rengett,
Réz hegyek is megreszkettek,
Szétrobbantak roppant szirttek.
Nagy kőszalak szerte szálltak,
Parti kövek ketté váltak.

Ideálizált való világ és realizált égi világ ez, amely a Kalevalában hozzánk szól. Hogy fegyverrel, karddal nem küzdenek, annak az a magyarázata, hogy dúló, pusztító szenvedélyek sem szólanak bele az életbe. Minden harag úgy száll tova, mint a csillogva felszálló reggeli köd. Milyen jó egy ilyen világban élni és milyen felemelő egy ilyen életet élni!

Száz éve, hogy a Kalevala-dalok együtt megjelentek, de több száz és ezer éve, hogy a finn festvér-nép lelkéből kikelték. A nagy alkotás jubileumi megemlékezéseinek a sorában örömmel jelentünk meg mi is. Boldognak valljuk azt a népet, amely ily nagyot alkotott. És boldogok azok, akik gyönyörködni tudnak a népszellem ily csodás alkotásaiban. T. S.

A theologiai Fakultás V. évfolyama.

Miután az egyházi körökben különösen, de azonkívül is, sokan érdeklődnek az V. évfolyamra vonatkozó munkálatok iránt, ime közöljük a szervezetre és a tantervre vonatkozó ama munkálatokat, amelyek a theologiai tanári kar készített.

I.

1. A theol. Fakultás V. évfolyama elhelyezéséről a Bethlen Kollégium gondoskodik. Az V. évf. tanulmányi és fegyelmi ügyeiben a theol. Fakultás Tanári Kara és Elöljárósága, gazdasági és anyagi ügyeiben a két intézet Elöljárósága közösen határoz, vitás esetekben az Igazgatótanács dönt.

2. A Bethlen Kollégium főgondnoka és rektor-professzora hivatalból tagja a theol. Fakultás Elöljáróságának, viszont a theol. Fak. főgondnoka és igazgatója a Bethlen Kollégium Elöljáróságának. Az V. évf. vezető professzora úgy a theol. Fakultás, mint a Bethlen Koll. Elöljáróságának tagja hivatalból. A két elöljáróság a két intézet főgondnokából, gondnokából, a theol. igazgatóból rektorprofesszorból és az V. évf. vezető professzorból álló állandó bizottságot alkot, amely bizottság az elöljárósági gyűlések közötti időben intézkedik.

3. Az V. évf. vezetését egy theol. m. tanári képesítéssel rendelkező lelkipásztor végzi, akinek alkalmazására nézve a theol. tanárok alkalmazását előíró Szabályzat irányadó s aki az évf. vezetését a Szabályzat 38—40 §-aiban előírt jog- és hatáskörrel intézi, az évf. szervezésére vonatkozó jelen szabályzat korlátai között. Az V. évf. vezető professzora helyettesíti a theol. igazgatót az évf. tanulmányi és fegyelmi ügyeiben, anélkül, hogy az Igazgató szabályszerű hatáskörét túllépné. Felsőbb és külső hatóságokkal ily. ügyekben csak az igazgató útján érintkezik. Minden fontosabb s a Szabályzat segítségével meg nem oldható ügyet az igazgató, illetve a Tanári Kar elé terjeszt elintézés végett. Óraadókul első sorban a theol. m. tanári képesítéssel rendelkező, másodszorban azzal nem bíró, de megfelelő képesítésű és lelkiéletű egyének alkalmazatának. Alkalmaztatásuk a theol. Fakultás jelenlegi Szabályzata szerint, a Bethlen Kollégium Elöljárósága megkérdezésével, a theol. Elöljárósága által történik, az Igazgatótanács jóváhagyásával. Az V. évf. vezető professzora a Fakultás Tanári Karának rendes tagja javadalmazása tekintetében a theol. tanárok javadalmazására vonatkozó szabályok érvényesek. Az óraadók javadalmazása a két Elöljáróság határozatával állapíttatik meg.

4. Az V. évf. hallgatói tanulmányi és fegyelmi szempontból külön bentlakásban helyeztetnek el. A liceum, tanítóképző és gazdasági iskola tanulóival kapcsolatuk bibliaköröknek a vallástanárok felügyelete alatti vezetése évente többször is együttesen tartott konferenciák által, a tantervben megszabott óraszámban történik.

5. A beiratkozás az V. évfolyamra az V. évf. vezető professzoránál eszközöltek, a díjfizetések a Bethlen Kollégium pénztáránál. Az indexek félévi és évvégi lezárását a Fakultás igazgatója végzi. Az iskolai év ünneplés megnyitását az V. évf. vezető professzora végzi, bezárását az V. évf. hallgatói a theol. Fakultáson vesznek részt. A végzett hallgatók kibocsátása az V. év végén, a jelenleg érvényes szabályok szerint történik.

6. Külföldi tanulmányozásra rendkívüli esetek kivételével csak olyan hallgató bocsátható, aki az V. évf.-ot elvégezte.

7. Az V. évf. hallgatói az indexbe felveszik az összes, a tantervben előírt tárgyakat, előadásokat, gyakorlatokat, a látogatás és részvétel eredményét az illető professzorok vagy óraadók igazolják.

8. Az V. évf.-ot vezető professzor minden negyedévben jelentést tesz a Tanári Karnak az évfolyam munkájáról.

9. A legációkban az V. évf. hallgatói a többiekkel hasonló módon részesülnek, legációt a tanulmányi eredmény sorrendje szerint választanak, irányadó lévén az

I-ső félévben az I. lkp. vizsgálat, másodikban a félévi tanulmány eredménye. Először választ az intézet széniora, azután az V. évf. hallgatói, majd az I—IV. éves hallgatók. Az V. évfolyam hallgatói számára egyéb kedvezményekről az egyh. ker. közgyűlés határozata értelmében az Igazgatótanács gondoskodik.

10. A díjakra vonatkozólag a két Elöljáróság bizott sága határoz.

11. Az V. évf. számára megfelelő bentlakási helységről, hálószobákkal, dolgozó és előadóteremről, a vezető professzor számára irodahelyiségről, valamint megfelelő tanári lakásról a Bethlen Kollégium gondoskodik.

II.

Tanterv.

Az V-ik theologiai évfolyam célja a tudományos theologiai készségeknek, az erdélyi kisebbségi élet viszonyainak megfelelő, személyes elmélyítése és alkalmazása. Az V-ik évfolyam tehát módot és alkalmat ad arra, hogy a theologiai ismeretek, általában az egész tudáskincs és a nyert nevelői hatások a hallgató személyes birtokává váljanak. Ennek megfelelően megmutatja a theologiai műveltségnek a gyakorlati életre néző tekinteteit és alkalmazza azokat a szükségnek megfelelően, amelyek között élünk és azok szerint a viszonyok szerint, amelyek mindennapi életünket meghatározzák.

Ennek a célkitűzésnek megfelelően az V-ik évf.-on végzett oktatásnak és nevelésnek sokoldalúnak kell lennie, úgy azonban, nehogy a reformatori theologia által létesített egységét elveszítse. Továbbá az alkalmakon kívül, elegendő időt kell biztosítani arra, hogy a hallgató a személyes önképzést és önnevelést végezni tudja.

Az előadások és a szemináriumi gyakorlatok háromfélék:

1. *Állandó jellegű előadások.*
2. *Alkalmi jellegű előadások.*
3. *Gyakorlatok.*

1. *Állandó jellegű előadások.*

1. Exegetika.
2. Ekklesiastika.
3. Belmissziói munkaágak, szemináriumi megbeszéléssel.
4. Vallástanítási gyakorlatok (szeminárium).
5. Egyházi törvények és egyházi közigazgatási ismeretek.
6. Erdély művelődéstörténete.
7. Közegészségtan.
8. Erdély szociográfiája.
9. Közgazdaságtani és általános gazdasági ismeretek.
10. Szövetkezeti ismeretek.

2. *Alkalmi jellegű előadások.*

1. Művészettörténet.
2. Régészet.
3. Diplomatika.
4. Irodalmi kérdések.
5. Különböző előadások.

3. *Gyakorlati egyházi munka.*

1. Vallástanítás.
2. Pásztori látogatások.
3. Igéjleadás.

4. Bibliorák.
5. Egyházi ének és zene.

I.

1. *Exegetika*. — Különböző ó-testamentomi és új-testamentomi bibliai helyek exegetikai, dogmatikai-etikai, homileitikai és katechetikai feldolgozása, részben előadások, részben szemináriumi megbeszélések kapcsán.

2. *Ekklesztika*. — Abban a koncepcióban, amint azt Ravasz László „A gyülekezeti igehirdetés elmélete” (Homiletika) c. műve bevezetésének a 7-ik lapján és a „Bevezetés a gyakorlati teológiába” c. művében elgondolta. A „gyakorlati teológiának egyes tudományágai — mondja — nem lehetnek mások, mint az egyház életének egyik-másik funkciójáról szóló elméletek. Ezeknek azonban van egy közös törzsük, amely az egyházzól, az egyházi szolgálat beállításáról, a presbiteri hivatalról, végül az egyházalkotmány alapelveiről szól s mintegy bevezetésül, általános elvi részül szolgál a gyakorlati teológiához. Ezt a diszciplínát *ekkesztikának* nevezzük.” *Ezt azonban nem a bevezetés, hanem inkább az összefoglalás és a helyi és idői viszonyoknak megfelelő alkalmazás értelmében kell venni.* Hivatva van ez a tudomány arra, hogy a gyakorlati lelkipásztori életet és munkát, az egyház minden tevékenységét tudományos elvi szempont alá helyezze.

3. *Belmmissziói munkadagok* szemináriumi megbeszélése. Vasárnapi iskola, ifjúsági munka, Nőszövetségek, Férfiszövetségek elvi tisztázása, ügyrendek, munkaterv, előadásterv készítése és megbeszélése.

4. *Vallástanítási gyakorlatok*. — A vallástanítási gyakorlatok elvi megbeszélése, tananyag felosztás és feldolgozás módjai a különböző jellegű és fokú iskolákba, a szörványokban stb.

5. *Egyházi törvények és egyházi közigazgatási ismeretek*. — A törvények ismertetése, értelmezése; a különböző rendeletek és határozatok ismertetése. Általános jogi ismeretek.

6. *Erdély művelődéstörténete*. — A műveltség eszméje a különböző időkben. Néptünk művelődési grafikonja a különböző korokban. Az iskoláztatás története, különös tekintettel a református iskolák művelődési törekvéseire. Nagy kulturhőseink személyisége. Mindezekkel kapcsolatban a civilizátorikus törekvések ismertetése (ipari, kereskedelmi élet stb.)

7. *Erdély szociográfiája*. — Ez még — egészében — ismeretlen. A meglévő feldolgozások, eredmények felhasználásával előadások tartandók, párhuzamosan, vidékek, helyek szociográfiájának szemináriumi feldolgozása.

8. *Közegészségtan*. — A legfőbb anatómiai, fiziológiai alapismeretek. A pusztító népbetegségek okai. A járványos betegségek diagnosztikája, preventív intézkedések stb. ismertetése. A közegészségügyi törvények ismertetése.

9. *Közgazdaságtani és általános gazdasági ismeretek*. — Mezőgazdasági, kertészeti és méhészeti ismeretek, különös tekintettel Erdély közgazdasági viszonyaira. Talajismertetés abból a célból, hogy Erdély különböző vidékei micsoda növények termesztésére alkalmas, különös tekintettel a gyümölcsészeti és méhészeti gyakorlati ismeretekre. Miután mindezeket az ismereteket gyakorlatilag kell elsajátítani, erre a tárgyra egy egész napot jelölünk ki, amely napot a ciumbudai gazdasági iskolában töltenek. Ezen a napon végezhetnek a hallgatók a gazdasági iskolai tanulók között pásztori munkát.

10. *Szövetkezeti ismeretek*. A szövetkezeti gondolat etikai és gazdasági jelentősége. A különböző szövetkezeti típusok ismertetése. A szövetkezet alapítása, szervezése, vezetése és irányítása. A szövetkezetekre vonatkozó törvények és törvényes erejű intézkedések ismertetése.

II.

1. *Művészettörténet*. Legalább 5 előadás. Ismertetendők a különböző művészeti stílusok, különös tekintettel az építészeti stílusokra. Ismertetendők az erdélyi

templomstílusok a legjellegzetesebb példák kapcsán. Ezeknek az előadásoknak a célja az ismeret-közlésen túl a műizlés fejlesztése és műemlékek védelme.

2. *Régésszet*. Legalább 3 előadás. Céljuk ezeknek az előadásoknak, hogy Erdély különböző részeiben felmerülhető emlékek megmentessenek és összegyűjtsenek. Az ősteleptüések helyei, emlékei ismertetendők.

3. *Diplomatika*. Legalább 2 előadás. Levéltárainkban még jelentékeny anyag van. Ezeknek a felismerése és megőrzése szempontjából tartandók ezek az előadások.

4. *Irodalmi kérdések*. Kiváló írók, kritikusok, műbölcsélok stb. legalább 3—4 előadást tartanak, főképen magyar irodalmi kérdésekről.

5. *Különböző előadások*. — Kívánatos, hogy új tudományos kérdésekről előadásokat hallgassanak, amint az idő és alkalom megengedi.

III.

1. Vallástanítás legfeljebb heti 2 óra.
2. Pásztori látogatások havonként egy délután.
3. Igehirdetés havonként egyszer.
4. Biblióra és vasárnapi iskola heti 2 óránál nem több.
5. Egyházi ének és zene.

III.

Időbeosztás és órarend.

1. Állandó jellegű előadások, egész éven át:

1. Exegetika 3 óra.
2. Ekklesztika 3 óra.
3. Belmmissziói munkadagok, szemináriumi megbeszélésekkel 2 óra.
4. Vallástanítási gyakorlatok 2 óra.
5. Egyházi törvények és egyházi közigazgatási ismeretek 2 óra.
6. Erdély művelődéstörténete 2 óra.
7. Erdély szociográfiája 2 óra.
8. Közegészségtan 2 óra.
9. Közgazdaságtani és általános gazdasági ismeretek, külön erre egy egész nap, melyet a csombordi gazdaságban töltenek, legalkalmasabb nap erre péntek.
10. Szövetkezeti ismeretek 2 óra.

Az órák úgy osztandók be, hogy a hallgatók egyfolytában több szabadórával rendelkezzenek a saját egyéni tanulmányozásukra. Az előadások a hét első négy napjára: Hétfő, Kedd, Szerda és Csütörtök-re osztandók be. Pénteket a csombordi gazdaságban töltilik. Szombat teljesen szabad. Hétfőn d. e. 8—9; 9—10; 10—11; d. u. 6—7; 7—8. Kedden: d. e. és d. u. Szerdán és Csütörtökön hasonlóképpen.

2. Alkalmi jellegű előadások.

1. Művészettörténet	egész éven át 5 előadás
2. Régésszet	” ” ” 3 ”
3. Diplomatika	” ” ” 2 ”
4. Irodalmi kérdésekről	” ” ” 4 ”
5. Különböző előadások	” ” ” 6 ”

Ez a 20 előadás, miután az állandó jellegű előadások óraszámát általában bőven van számítva alkalmoszerűleg azoktól, lehetőleg a délutáni órákból vevendő el.

3. Gyakorlatok.

Miután 20—25 íjűről van szó, úgy osztandó be, hogy egy-egy előadásról legfeljebb 2—3 íjű hiányozzék, de az volna a kívánatos, hogy miután havonként legfeljebb kétszer lennének igénybe véve, ne is mulasztanak órát. Egyházi ének és zene.

A Brit és Kalföldi Bibliatársulat 1934-ben használt bélyegek értékesítéséből három bibliaterjesztőt tudott Kinában tartani. Ezek a bibliaterjesztők 16.000 bibliát adtak el.

EGYHÁZI KRÓNIKA

Anglikán—orthodox együttműködés.

Ismertes az anglikán egyház vezetőinek az a kísérlete, hogy a nem katolikus keresztyén egyházakat egy közös világszervezet keretein belül egységes együttműködésre bírja a világbéke és a népek közti megértés érdekében. A nyugati protestáns egyházak régóta kísérleteznek ezzel a tervvel és meggyőződésük, hogy az orthodox egyház megnyerhető ennek a tervnek. Különösen a francia protestánsok ápolják ezt a gondolatot, melynek megvalósítása érdekében ösztöndíjakat, kedvezményeket adnak a francia protestáns teológiákon tanuló orthodox theologusoknak. Párisban, a strassburgi teológián, Montpellierben is sok román theologus tanul prot. teológián, ahol a tanárok a fenti gondolat jövője érdekében sokat foglalkoznak velük.

Nemrégén a napisajtó nálunk is sokat beszélt az anglikán—orthodox egyházak együttműködéséről, melyre vonatkozólag jelentős ténynek látszott az anglikán egyház néhány vezető püspökének romániai látogatása. Akik ismerték a két egyház felfogása közötti mélyreható különbséget, nem sok reményt fűztek a látogatás eredményéhez. Az orthodox egyház papságának nagy része ugyanis nem tartja megengedhetőnek az „eretnekekkel” való együttműködést. Ennek dacára egy pár teológiai tanárnak és más egyházi méltóságoknak a bevonásával egy bizottság alakult, mely elhatározta, hogy március folyamán ellátogat Angliába, az együttműködés további kérdéseinek megvitatására. Azonban némelyek annyira el-lene vannak ennek a tervnek, hogy ebből is látható a terv bizonytalansága. Az orthodox szerzetesek helilapja, a „Glasul Monahilor” febr. 9-i számában érdekes felfogást találunk a tervezett orthodox—anglikán egyházak együttműködésére vonatkozólag. A lap igazgatója D. Lungu azt írja, hogy „az eretnekekkel való egyesülés — Istentől való eltávolodás.” Ha pedig mégis erre vonatkozó kísérlet történne, akkor „úgy kell cselekednünk, mint elődeink, akik kiűzték az egyházból azokat a vezetőket, akik eltávolodtak az egyház hitétől.”

Római templomok építése a Székelyföldön.

Iorga professzor annakidején kijelentette, hogy ő sohasem állította, miszerint a székelyek elmagyarosodott románok. Ő csak azt mondta, hogy a székelyek között sokan vannak, akik román eredetűek. Néhánytizezere tette ezeknek a számát. Am a székelyföldi román lapok már odaajutottak, hogy szerintük a székelység túlnyomó többsége tulajdonképen elszékelyesített románokból áll. Ezeknek a számára egymás-

után építik a román templomokat. Az elmúlt ősszel felszenteltek két görög kath. templomot Odorheiu megyében s jelenleg hozzáfogtak mintegy 10 új templom felépítéséhez, részben gör. keleti, részben görög kath. hívek részére, akiknek nagy része még „ezután fog visszajönni” a román nemzeti egyházakba. A templomok építése nagy buzgalommal folyik; Bălan metropolita pl. 100 000 Leit adományozott az egyik ilyen templom mielőbbi felépítésére.

Ezokról az építkezésekről beszélve a „Glas Românesc” egyik múlt évi szeptemberi számában a következőket írja: „A munka eredményei kezdenek látszani Odorheiu-megye legidegenebb részében, Ocland járásban, ahol (Erdővidék) Cionca Macedon főszołgabíró habozásnélküli munkája és energiája következtében százával jöttek vissza a hívek (t. i. a román egyházakba.) A többiek is vissza fognak jönni. Időközben büszke templomok és imaházak emelkednek, ahol végre is őseik nyelvén fognak Istenhez imádkozni az összes tékozló fiúk, akik hazatértek az atyai házhoz.”

Hol találkoznak a zsidóság és keresztyénség határai címmel febr. 16-án este Knight György budapesti skót misszió lelkész, a misszió Vörösmarty utcai épületének Webster-termében előadást tartott. A lelkész azzal kezdte, hogy a fölvetett kérdés ellentétben van a szokott gyakorlattal, mert rendszerint arról szoktak beszélni, hol térnek el egymástól zsidóság és keresztyénség. A találkozási pontokat csak akkor tudjuk értékelni, ha azokat nem felületesen, de a részletekbe hatoló alaposan vizsgáljuk meg. A két vallásos világszemlélet alapja közös: az Egy-Isten hit, az őstamentumi kijelentés, amelyből úgy az egyik, mint a másik közösség elvei is fakadnak és kifejeződnek az istentisztelet részleteiben. Az eltérés csak akkor következett be, amikor az őstamentumi szellemi értékeket a talmud megszedte apró részre, a keresztyénség pedig rekonstruálta a lényegét kifejező egységbe. „Szeresd az Istent” — „Szeresd felebarátodat” — ez a két nagy parancs az őstamentumban külön-külön fordul elő, egyik Mózes ötödik könyvében, a másik a Leviticus-ban. Jézus e kettőt összekötötte, amint ezt Máté evangéliumának XXII. része mutatja.

Érdekesen fejtegette tudományosan megalapozott előadásában Rev. Knight, hogy az úgynevezett elválasztó határok fedik egymást az emberről, a bűnről, a nyugalom napjáról való tanításokban és az egész szemlélet csupán fokozatokban különbözik egymástól. A talmud szerint a próféták „kilenc ablakon át” nézik Isten dolgait, Mózes egy ablakon, a keresztyénség elfogadja ezt, de nem áll meg a félúton, hanem továbbmegy és ezt mondja: „a legnagyobb próféta a mi Urunk, Jézus, szemtől-szembe és az Atyával való teljes egységben látja Isten dolgait.” A hitellenség elleni küzdelemből az istenfélő zsidónak és keresztyénnek egyaránt ki kell vennie részét.

Jugoszláviában történt. Egyik református egyházközségben működő IKE tagok karácsony első napján színielőadást rendeztek, amelyen egy vigiátókat adtak elő. Előadás után tánc volt. Karácsony második napján jött ki hozzájuk a ref. lelkész, hogy istentiszteletet tartson és úrvacsorát osszon, amelyen részt akart venni a bálozó IKE tagok egy része is. Mikor a lelkész ezt megtudta, akkor Kálvin példájára gondolva, eltiltotta őket az úrvacsorától, mert nem tartotta összeférhetőnek az IKE-bált az úrvacsoravétellel.

Veszni induló székely kincsek nyomában.

(Bukaresti Magyar Sajtótudósító.) A székelységnek egyik legeredetibb, sok tekintetben egészen különleges értékekkel rendelkező néprése az odorheimegyei székely, kinek tulajdonságait talán földjének mostohasága fejlesztette ki fokozott mértékben. Való az, hogy az odorheui székely az, akit a háziipar legtöbb ágában a legváltozatosabb módon és leggazdagabban termelt, az egész terület úgyszólván egy nagy háziipari műhely volt, melyből népművészeti szempontból is kincses értékek kerültek ki, de legfőbb kincset jelentett magának a népnek az, hogy amit földjében megtagadott tőle a természet, azt fiait találékonyságában, ipari készségében és művészi hajlamokban kárpótolta gazdagon.

Ma mégis veszni induló kincsek nyomában járunk, amikor a hajdan híres odorheui háziipar iránt vizsgálódunk. Pedig soha nagyobb szükség nem volt arra, hogy az eredeti székely háziipar ne múltba hajló emlék, hanem élő és fejlődő valóság legyen, mely a népet élleti, — mint ma, amikor a föld annyira sem tudja eltartani fiát a megyében, mint eddig, ki ma már idegenbe sem mehet úgy munkára, mint még nem is olyan rég, mert ellátja munkahelyéről, hol eddig úgy megbecsülték, a nemzetvédelmi törvény rendelkezése. Otthon kell megélnie, hol az ősi fuvarozást lehetetlenné tették a modern közlekedési eszközök, a fa sem nyújt számára megélhetést kiterjedt erdeiben, mint régen, a többtermelés egyengetése és fejlesztése pedig olyan kérdés, mit nem lehet máról holnapra megoldani, pedig mielőbb segítség kell, mert az odorheimegyei székely nép már kezd a pusztulás útjára lépni, szaporodása kétharmada a treiscauni székelynek és alig egyharmada a ciucinak.

A háziipar feltámasztása és kifejlesztése hozhat még legközelebbi segítséget. De milyen módon valósítható meg?

Ehez elsősorban ismernünk kell, hogy mi a helyzet Odorheimegyében a háziipar terén? Alapos helyzetismeretre kell szert tennünk ma minden ilyen kérdésben azért, hogy meg legyen a kellő tájékozódásunk, mert nincs sem időnk, sem erőnk elfecsérelni való, vaktában indított próbálkozásokra. A kellő helyzetismeret a maga olykor megdöbbentő képeivel, amiket előnkbe tár, tette sarkal, mert halálos pontossággal világít rá a lét vagy nem lét kérdésére, a bűnösen, vagy csak tájékozatlanságból folyó nemtörődőséggel elmulasztjuk, amit tennünk kell a jövő érdekében.

Az odorheimegyei háziipar fejlesztése kérdésében hivatott szakértő vélemény alapján közöljük az alábbi helyzetismertetést, mely háziipar áganként mutat rá a hiányokra és lehetőségekre a fejlesztés kérdésében.

Nyolc pontba foglalva szöveges felvilágosítással ez a helyzetkép, a nyolc legfőbb házi iparág szerint, melyet Odorheimegyében művelnek. Ezek 1. a fafaragás, 2. agyagművesség, 3. szőttes, 4. varrottas, 5. népviseleti, 6. csipke, 7. szücsipari és 8. festett bútorigar.

1. Fafaragás. Ezen a téren, mely a legeredetibb kifejezője a székely népművészetnek, eddig még csak kezdő kísérletezések történtek, melyeket múzeális anyag alapján a megadott minták után Teleac-on sikerült valamennyire feltámasztani.

Ezenkívül Mujnán és Dárjion csináltakat úgynevezett cifra jármot, továbbá Bradeştin, Fâncelen és Cehefelen él a székelykapu faragásnak egy-egy hivatott mestere. Guzsalyat, himes súlykot is itt-ott még megfaragnak kedvesüknek számon nem tartott székely legények. Megjegyzendő, hogy a helyzet ma az, hogy a telekfalviak és a Bradeştin, Fâncelen és Cehefelen dolgozó kapufaragókön kívül a többiek művészetleg alig számba vehető dolgokat hoznak ki. Mert a régi, valóban népművészeti értékű formák a gyáripar hatása alatt feledésbe mentek, az érdeklődés is elterelődött róluk.

2. Agyagművesség. Ahol ezek a kis falusi fazakasok dolgoznak, csak művésziellen használati tárgyakat készítenek. Egyik-másik kezd az ókirályságbeli igények kielégítésére a bizantikus díszítéseket alkalmazni.

Corundon sikerült két nagyobb üzemű műhelyben régi, eredeti székely kerámia után stílusos edényeket készíteni, névszerint Katona és Kassák nevű fazakasoknak. Megkísérelték kisebb, falusi fazakasokat is rávenni, hogy székely eredeti díszítésekkel dolgozzanak ők is, azonban nem vállalták a sok dolgot és drágább festékanyagot igénylő, gazdagabb díszítésű munkát. Kellő felvilágosítással, megfelelően előkészített propagandával azonban ilyen nehézségeket le lehet küzdeni, hogyha a propagandát a jobb kerestet lehetősége igazolja.

3. Szőttesipar. Az egykor híres székely szövő-fonó ipar művészi szempontból szintén hanyatlásnak indult. Majdnem mindenütt kizárólag közönséges használatra szánt szőttesek előállítására szorítkozik. A régi, eredeti szőttes mintákat a gyári áruk tökéletlen utánzata váltotta fel, amiben nincs semmi megkapó a piac szempontjából. Egyetlen asszony van Luetan, Györgypát Jánosné, aki még művészi, szép szedett szőttest készít. A megyében dicséretreméltó kezdeményezésként a christuri református nőszövetség a falusi asszonyok bevonásával kezai felújítani a régi szőttest. Ma különösen a ciuci csikos mintájú függöny anyagot készített, mely úgy formában, mint színezésben a feledésbe ment, híres „Festések“-nek hű mása, ami szép eredményekkel kecsegtet, mert a külföldön is nagy feltűnést keltett. A külföldnek ez a felfigyelése is mutatja, hogyan lehet életrevaló kezdeményezéssel ma számottevő eredményeket elérni, ha veszni induló értékeinket nem hagyjuk sorsukra, hogy feledésbe menjenek, hanem megkeressük a módját annak, hogy értékeiket, éppen mert állandó értékek, elismertessük és a gyakorlati életben érvényesítsük.

4. Székely varrottas. Úgy, mint a szőttest, a székely varrottast is kiszorította a stílustalan importált holmi. Az odorheimegyei református nőszövetség egy vándor kézimunkatanítónőt indított el, eredeti művészi mintákkal felszerelve, faluról-falura, aki igyekszik a falusi asszonyokat az elhagyott, művészi értékű, régi íróssos és szőlőn varrott kézimunkákkal megismertetni és ilyenek készítésére rábírni.

5. A népviselet úgy nemzett, mint gazdasági szempontból is fontos, általánosabbá tétele érdekében elég szép eredményeket tudott elérni a pár év előtt e célból megindult mozgalom. Fokozottabb elterjedését egy különböző ruhamintákkal felszerelt vándortanítónő tudná sikeresen munkálni.

6. A szentkirályi csipke készítését is az előbb említett munka beindításával lehetne új életre kelteni.

A szalmakalapfonás (Dobenin és Beziden) meg a régi, harasztkeréki gyékényfonás is számbajöhet, mint népiipari termék. Művészivételtele érdekében szintén lehetne valamit csinálni.

7. A szücsipar mai termékei művészi szempontból alig számottevő. Nagy kár, hogy a még tűrhető farkaslaki kisbundán kívül az egykori, sokkal értékesebb és díszesebb homoródalmási és felsőárkosi hasonló szücsmunkákat ma már nem készítik. Meg van a lehetősége azonban ezek felújításának is.

8. Festett bútorigar. Ez az ipar, ami félszázaddal előbb még általános volt és a maga nemében a székely népművészet legkifejezőbb és legművészebb képviselője, ma csak múzeális emlékekben maradt fenn. Ez volna pedig azon legeredetibb, az egész székely ornamentikát magába foglaló népművészeti cikk, amely szakavatott beszervezés és irányítás mellett nemcsak a népi öntudat nevelése és ébrentartása szempontjából, ami kisebbségi életünkben elengedhetetlenül fontos, hogy állandóan népjünk a maga ősi, sokszor művésziellen szép környezetében éljen és azt lássa maga körül, hanem kiaképpesség tekintetében, sőt külföldi vonalközösben is a legszámottevőbb tényező lehetne.

Jellemző és talán serkentően fog hatni ránk az, az egyébként elszomorító tény, hogy minden olyan népművészeti termékünket, melyeket mi elhagyunk, más nemzetiek veszik át. Ez Odorheimegyében, a székely festett

bútorokkal különösképpen beigazolódott. Így az Erdővidéken legtovább megőrzött és legművészebb kivitelű, székely festett bútorokat a környező románság előszeretettel vásárolta össze és amit most ezek nyomán készítenek, népies, színes díszítéssel, mint román népipari termékek kezdenek szerepelni. Ezen a vidéken, ~~ét a híres bútorkészítő és festő Sütő-nemzetség egyetlen, megmaradt képviselője, ki az őseitől rámaradt hagyományok alapján készítgeti az eredetien szép, festett székely bútorokat. De ő is inkább csak művészi kedvtelésből és mondhatni, kizárólag intelligens embereknek, mert a falusi népnek ma hasonló áron is inkább a vásári bútoráru kell. Mert más híján ez ma a szellem!~~

A fenti helyzetkép önként veti fel ezek után, hogy mi a teendő?

Mindenekelőtt a fent is említett népművészeti ágakat be kell minél általánosabban vezetnünk népünk körébe, mégpedig a fizető piactermelés szempontjaitól, aminek első feltétele az, hogy a ma már teljes haldoklásban levő népművészetet oktatás és irányítás útján visszadulítsuk és népipari termékeinket ezen az alapon piacképesé tegyük. A mai gazdasági helyzet népünk szempontjából különösen alkalmas erre. Mert hozzáértők szakszerű oktatása és irányítása mellett szívesen vállalja a munkát, ha látja, hogy ez javára válik. Ezt pedig be lehet láttatni vele, csak vele-törődő, jóakarát kell hozzá. Meg annak belátása, hogy ellenkező esetben népünk magára hagyatva, ősi kincsese értékeiből mindinkább kivetkőzik és martalékaul esik a menthetetlen pusztulásnak.

Az odorheui székelységnek a művészi népipar feltámasztásával kapcsolatos gazdasági megsegítése szempontjából különös jelentősége van az odorheui ref. kollégium néprajzi múzeumának, melynek értéke egyébként már gyűjteményeinek gazdagsága folytán is általánosan elismert.

Érdekes és az említett szempontból is igen tanulságos, miképpen született meg ez a múzeum? 1911-ben, Hadz Rezső kollégiumi tanár vidéki kirándulásai alkalmával látva azt a sok néprajzi értéket, mi a háború előtt tömegesen hanyódott odorheui falvainkban, elhatározta azok összegyűjtését. E célra kiiktatott ügyes diákokkal, kik a nyári szünidőben nagy örömmel vállalták az érdekes munkát, csakhamar szép eredményeket mutathatót fel ez az életrevaló kezdeményezés. Olyan gazdag anyaggal tértek vissza a lelkes diákok, hogy két év alatt már lehetővé vált egy kis múzeum berendezése. Fáraóságos munka, a falvakon található nehézségek mind nem volt akadály, az első eredmények maguk után vonták a többi, úgyhogy végre együtt volt kereken ezeröttszáz összegyűjtött tárgy, amiből egy bár még fogyatékos, de stílusos székely szobát lehetett berendezni, a háztartás eszközeit, szücsmunkákat, világító szerszámokat, kovácsmunkákat, ruhákat, szőtteket, varrottasokat, halászs, vadász-pásztorokészségeket, gyermekjátékokat, hűsvél írott tojásokat és egyéb ügyeskedéseket külön-külön szekrényekben elhelyezni.

A néprajzi múzeumban különleges értékkel bír mintegy ötszáz darab tárgy: A múzeum más és más díszítésű páratlan korszagyűjteménye, a falakra rendezett gazdag csempé és sulyokgyűjtemény, nyárssorozat és népviseleteket ábrázoló festmény és fényképcsoportok. Külön szekrényben a székely kerámia különleges alkotásai, egy teremben főként mezőgazdasági szerszámok és a szövés-fonás eszközei. Itt külön megemlítésre méltó az a hatalmas, arasznyi széles négy különbözől tölgynyakkerék, mely egy ősi székely szekértípus igen ritka példaként egy lőfő kúriából került a múzeumba. 1923-ban már bővíteni kellett a múzeum helyiségét egy hozzácsatolt folyosó-részlettel, ahol a falusi templom és temető népművészeti tárgyai mellett értékes fegyvergyűjtemény és a kollégiumi múljából maradt tárgyak kaptak helyet, köztük egy 150 éves eredeti diáktóga. Stílusosan egészült ki ezt Hadz tanár festménysorozata, mely az ősi kollégium hajdani diákéletét eleveníti meg.

A gyűjtés ma is folyik, bár lassabb tempóban, mert a gyűjtenivaló anyag nagyon megfogyatkozott.

Faragott, festett, szőtt és varrottas díszítéses tárgyakban olyan gazdag és változatos a múzeum anyaga, hogy számottevő tényezője lehet ezzel a népipar fejlesztésének. Egyrészt az intézet növendékeit, leendő tanerőit és a múzeum más látogatóival megkedvelteti az eredeti székely népet, egészséges izlést és érzéket fejleszt bennük a népművészet maradó értékeit iránt. A környék falvainak népe is hasznát látja a gazdag népművészeti anyagnak. Faragó-festő mesterkedésükben felhasználják az elfelejtett, ősi díszítő eljárásokat és így fejlettebb, értékesebb népipari cikkek jobban kelnek el, mi a legjobb propaganda az ősi házitipar feltámasztására.

Baltazár Dezső tiszántúli református püspök a segédlelkészi probléma rendezésével kapcsolatban körlevelet intézett az egyházkerület gyűléseire. A körlevélben hivatalos formában tudomására hozza a gyűlekezeteknek az egyházi főhatóság rendelkezését, a segédlelkészek elhelyezése ügyében. Felserliolja az egyházkerületnek azokat a gyűlekezteit, amelyekben legkésőbb 1936 február havában új segédlelkészt kell munkába állítani és pedig a gyűlekezet költségén. Ez a rendelkezés összesen 36 egyházközséget érint.

Templomot építtetett falujának dr. Halász Miklós budapesti ügyvéd, pusztaszabolcsi földbirtokos. A harangot és a belső berendezést a hívek adományából szereztek be. A templomszentelés alkalmával elhangzott üdvözlésre így válaszolt a templomépitő ügyvéd: „A földi javakat nem azért adja Isten, hogy azokat csupán egyéni élvezetre fordítva, kegyelmével visszaéljünk. A vagyonnak nem az a célja, hogy vég nélkül felhalmozzuk és ezzel embertársaink elől elvonjuk az életlehetőségeket. A vagyon Isten és ember iránti köteleességek teljesítésére való és csak ez által nyer értelmet. Mikor tehát a vagyonból Isten dicsőségét mívelem, az nem áldozat, hanem csak parányi visszafizetett része annak a végtelen kegyelemnek, amit Isten rám parazolt.”

A budapesti Calvin-téri református gyűlekezet Asszony Köre febr. 16-án este ünnepet rendezett a Református Élet című egyházi lap javára. Ravasz László püspök imája után Vitéz Bodor Aladár elbeszélést olvasott föl, majd Hegedüs Loránt tiszteletbeli főgondnok „Az én bibliám” címmel tartott előadást. A biblia — mondotta többek között — sokkal nagyobb csoda, mint a rádió. Aki szívét leteszi Jézus tenyerébe, az meghallja Jézus még ma is szakadatlanul zengő szavát. Elmondotta előadása során Hegedüs Loránt, hogy bár református vallású, minden egyház és felekezet körében szokott prédikálni. Az ilyen bizonyágtétel csak nálunk ritka jelenség, Angliában például napirinden van, hogy miniszterek ígét hirdetnek. Azzal fejezte be előadását, hogy fogadjuk magunkba alázattal, napról-napra való bibliaolvasással a jézusi üzenetet, az isteni parancsot.

A külmiszió egyik nevezetes állomásán, az Új Hebrida szigetcsoportján egyik protestáns templom falában emléktábla van elhelyezve, amelyen a következő felírás olvasható: „Mikor Geddie János miszcionárius 1846-ban ide jött, nem volt keresztény itt s mikor 1872-ben elment, nem volt pogány.”

Missziói napló-részlet.

*„És valakik
be nem fogadnak
titeket,
kimenvén
abból a városból,
még a port is
verjétek le
lábaitokról.”*

Az első nap reggelén megérkezett Yang úr, a liaoyangi evangélista és Chin úr, a liaochungi evangélista is, akik velünk tartottak a munkában. A reggeli után nem igen tudunk egyebet tenni, mint az innen-onnan összegyülekező atyfiakkal és keresztelezésre készülőkkel ismerkedtünk, melynek nincsenek határozott kérdései és formái. Ezer kérdés ezerféle dologról, melyeken keresztül ők engem, én őket megismertem. Újból találkozni új emberekkel, új testvérekkel, új oldalát ismerni meg az életnek, csak örömet okoz az embernek.

Kilenc órától tízenkétig prédikáltunk, tanítottuk őket újabb énekekre, bibliai ígére. Tizenkét óra után kifejezték az atyfiak abbéli kívánalmukat, hogy ők igen szeretnék, ha legalább félkétóráig vagy két óráig tartanók az összegyűlést. Természetesen ennek mi örvendtünk a legjobban és nem tudtuk eléggé megköszönni Istennek reánk tekintő kegyelmét. Este újból volt összegyűléstünk, mely belenyúlt az éjszakába.

Férfiak, nők, gyermekek, fiatalok, öregek, keresztyének, nem keresztyének, megtértek, meg nem tértek... hallgatták az Igét. Eppen úgy, mint más helyt. Csupán az arcuk, az életkörülményeik mások, de ugyanazok az emberek, ugyanabból az életből kisarjadók, ugyanazon ígét húzó, ugyanazon bűn alatt vergődők, ugyanarra a megváltásra rászorultak, mint mások másutt.

Mi ugyanazt az Örök Igét szóltuk, mint annyiszor a mi életünkben, ugyanazzal a féltő szeretettel szeretünk volna mindenkit az Úrhoz vezetni, mint másutt és máskor. Csodálatos az életnek ez az egyetemes volta.

Az ilyen kis csoportoknak, gyülekezeteknek, mint ez is, az a tragédiájuk, hogy elvesznek a nemtörődömségben. Akár odahaza, akár idekinnt az a veszély mindig fenyeget, hogy csak a nagy tömeget, a nagy gyülekezeteket becsúljuk valamire, míg egyes lelkeket, kis csoportokat elhanyagolunk és semmibe vesszük. Odahaza azért van szórvány- és regáti kérdés és lesz mindaddig, amíg egyenként nem fogjuk érezni a felelősséget minden egyes testvérrel szemben. Tíz éves szolgálatom alatt, bevallom, mindig ott éreztem magamat a legjobban, ahol kevesen bár, de őszinte lélekkel vártak az Igére. Elhagyott kis helyek, ahol még elhagyottabb lelkek várnak testvéri segítség után, a legáldottabb alkalmak egyike. Jól emlékszem még az Irisz-telepen először végzett szolgálatomra, amikor egy pünkösdi ünnepén prédikáltam és úrvacsorát osztottam. Hatvanan voltak összesen, de az Úr Isten színe előtt nagyon egyek voltunk. Úgy szerettük volna akkor, ha soha ne lenne vége az Isten előtt való együttléteünknek.

Mi embereket hanyagolunk el s ez által a gyülekezetet rongjuk meg és a testvéri közösséget. Van-e valami csodálkozni való azon, ha a gyülekezeteinkben nincs meg a testvéri együttérzés olyan mértékben, mint amilyennek kellene lennie? Évekkel ezelőtt megírtam valahol, hogy mi „menteni” akarjuk magunkat, a népünket és a nagy markolásban nem vesszük észre, hogy az ujjaink között búzaszemek, drága magyar búzaszemek hullanak ki. Zuhogó esőben beteghez kell menni úrvacsorát vinni... és mi húzódozunk vagy nem megyünk el. Gyermekeknek kellene bekötni összetört lábát... és mi nem bajlódunk ilyen piszkos gyermekekkel. Egymást kellene buzdítsuk és erősítsük a munkában... és egymás irigyei, ellenségei, kerékkötői vagyunk.

Pedig közülünk hányan és hányan vágnak testvéri szó után...

Még odahaza történt.

Őszi, sáros estén bandukoltam az úrvacsorával beteg, inkább halálra készülő testvértünkhöz, akit vajmi kevésszer láttunk az Úr házában. Várt, nagyon várt. Feleségén, gyermekein kívül senki sincs, aki segítségére lehetne. Kétségbeesett, vergődő ember. Végrendeletet irat velem. Tanácsot kér egyről-másról. Ideadja a gyermeke címét, hogy a kincses városban keressem fel és beszéljek vele s legyek a segítségére, amiben csak lehetek.

— Tiszteletes úr, a fiam... — csuklott fel belőle a szó s a fájdalomtól és aggodalomtól csak nehezen tudta folytatni, amit hagykozni akart nekem a fiát illetőleg.

Kese Attila a Ref. Szemlében megemlítette, hogy a bizottság nem volt hajlandó betérni egyik atyánkfia meglátogatására. Mit jelentett volna annak a református embernek, ha a bizottság bement volna a házába, együtt imádkoztak, énekeltek és beszélgettek volna?!

Mi a papot csak temetéskor látjuk a házuknál.

S ha ez így fog menni továbbra is, igazán csak szemérmetlen dolog firkálgatni regáti és szórványmisszióiról. Ha valamit az Isten nagyon elénekbe állított, akkor hordoznunk kell annak a dolognak, annak az ügynek a felelősségét a következők utolsó levonásáig. Akinek a regát szívügye, ugyan kinek ne volna szívügye, de jobb, ha így mondom, akit az Isten a regáti munkára vagy a szórványmunkára indít, miért keres másutt kényelmesebb állásokat? Ha a regát fáj, miért ülsz Erdélyben? Ha a szórvány fáj, miért szónokolsz kényelmes helyedről? Természetes, hogy lanyhul a közösségérzet, természetes, hogy lanyhul a felelősségérzet, mert nem az Isten parancsa, hanem a saját tetszésünk vagy nem tetszésünk szerint cselekszünk.

Nekem az Isten az utat Mandzsúria felé mutatta és én vállaltam a dolgot és vele, együtt sok mindent. Meddig tart itt az Isten az az Ő dolga, de semmire való lettem volna, ha csak beszéltem volna a misszióról, de nem mertem volna vállalni az érte való munkát, az örömét, a szenvedését.

Mielőtt Mandzsúriába indultam volna, egyik helyen kis gyülekezettel voltam együtt. Megkértek, hogy osszam ki nekik az úri szent vacsorát. Mondtam nekik, hogy se palástom, se fekete ruhám nincs velem, nem tudom kiosztani, vagy ha beleegyeznek, hogy szürke ruhában és zöld ingben kiosszam, én nagyon szívesen megleszem. A papi szabályok kedvéért ne osszam ki az úrvacsorát? Ki vagyok én, hogy közbe álljak az Úr akarata és a hívek akarata közé? Ki adott nekem hatalmat arra, hogy ne elégítsem ki a lelkek vágyát?

És én szürke ruhában' zöld ingben úri szent vacsorát osztottam. Nem templomban, csak egy kis szegényes szobában vágyakozó lelkeknek, testvéri közösségben. Áldott volt, nagyon áldott.

De az ördög papot hozott arra, aki bekukkintva a terembe, meglátott szürke ruhában úrvacsorát osztani s elfutott, mint az ördög a tönjénfűstől. Felakart jelenteni a felettes hatóságomnál. Hát ez az, így szoktunk mi egyéneket és szórványt gondolni.

Igaz, szörnyű, szörnyű dolog zöld ingben és szürke ruhában úrvacsorát osztani, inkább pusztuljon minden lélek, vigasz és erősítés nélkül, inkább legyen örökös szórvány és regáti kérdés...

Nehogy testvére légy testvérnek, nehogy vigasztalója légy arra rászorulóknak, nehogy bekötőzője légy betegeknek, nehogy könnyletörölje légy síróknak, mert jaj, akkor nem is volnánk igazi magyarok és reformátusok...

Vajjon az Úr Jézus Krisztus milyen ruhában osztotta ki az utolsó vacsorát?...

És voltam gyülekezetben, ahol nem beszélhettem a testvéreknek a templomban, mert „megbélyegzett” voltam és büntetésből bűzös, hideg, bérelt szobában virrasztom át újév éjszakáját. Alattam emberek heje-

hujáztak, én sirtam, sirtam, de belül izmosodtam, erősödtem. Legyen érte áldott az Isten!

Másnap háromszáz embernek prédikáltam kocsmahelyiségben.

De állt a templom, büszkén, gögösen, fagyosan...
És üresen...

Azt mondják, hogy népünknek nem kell az Ige.

Ez nem egyéb, mint gyalázatos hazugság.

Kis ereken keresztül vérzik el az ember.

Lelkeken keresztül vérzik el az egyház.

Egyes magyar embereken keresztül vérzik el a magyarság.

De lelkeken keresztül jő az Úr, de lelkeken keresztül jő az Isten országa, de lelkeken keresztül nő az Ő uralma, de lelkeken keresztül dolgozik az Isten.

Miért nem vagy te egy ilyen eszköz-lélek az Ő kezében?

Missziói munka: utána menni minden egyes léleknek...

Mi mind a négyen nagyon boldogok voltunk ebben a kis gyülekezetben, ahová messzi távolságról gyalogoltak be a kínai atyafiak a testvéri közösség ápolására és az Ige hallgatására.

Nem volt elég pad, mire a hivek leülhettek volna. Egymást váltogatták az ülésben. Este felé lassú, őszi eső hulladozott. Ha ez így tart, a másnapi összejövetelre nagyon sokan nem tudnak eljönni a feneketlen sár miatt, hogy aztán mi is, hogy fogunk innen a másik gyülekezetbe vergődni, azt csak a jó Isten tudja. Szokás szerint a tanítás után imaórát tartunk. Ez este kértük az Urat, hogy legyen irgalmas hozzánk és engedje meg, hogy minél többen hallgathassák az Igét. De egész éjszaka csak hullott, egyre hullott az eső. Az egész tájra nehézség érzékelt s úgy tetszett, hogy ebből nem lesz egyhamar szép idő. De, ha ez úgy tetszett nekünk, másképpen tetszett az Istennek, mert másnap kilenc óra felé a drága nap kisütött és mire tíz óra lett, mindenünnen jöttek csportosan az emberek, zsufolásig. Szívünket pedig a hála öntötte el, hogy az Isten nem hagyott el bennünket. Most már négyen prédikáltunk felváltva. Nemcsak minket, de az atyafiakat is sok öröm töltötte el ezen a napon. Szabad időben énekelünk, a gyermekekkel játszottunk, kimentünk a faluvégre tavat, rucát, tájat nézni.

Olyan volt ez a kis falu, mint egy sziget a tengeren. Köröskörül még ott voltak a tavak, az árvíz maradványai. A szomorúfűz úgy hajolt lombjaival a víz fölé és a vízbe, mintha sok kínai ember kenyerét sirtatná. A nap már lehanyatlóban volt, fénykévéi átúsztak mégegyszer a fák ágai között és megmérítették magukat a víz tükreben. Mire visszamentünk az imaterembe, már meglehetősen számban voltak atyafiak, messzi helységekből jövők. Később újonnan jöttek is.

Megvacsoráltunk egyszerű módon, megtárgyaltuk az este programját. Úgy határoztuk, hogy Chin úr fog először prédikálni, utána pedig én fogom vezetni az esti imaórát. Elhatároztuk, hogy csak hétfőn este fogunk visszamenni Hsiao Pei Ho-be, mivel itt most áldott alkalmak vannak a bizonyoságtévére. S minthogy a Hsiao Pei Ho-i tiszteletes velünk van, holnap, vasárnap reggel Yang úr Hsiao Pei Ho-be fog menni és Huang tiszteletes úr helyett szolgálni. Miután így mindenben egyetértve megegyeztünk, együttes imádkozás után átmentünk az imaterembe, ahol már vártak reánk a testvérek meglepően nagy számba. Babos Sándor.

New-York legrégebbi templomának, a Szent Péter-templom fennállásának most ünneplik 150 éves évfordulóját. A Szent Péter-templom New-York egyik legrégebbi épülete. Európában nem ritkaságok az ötszáz évvel ezelőt épült templomok, de a fiatal Amerikában már 150 esztendő is nagy időknek számít, ha meggondoljuk, hogy a legelső felhőkarcolókat mindössze negyven évvel ezelőt építették.

KÉZ A KÉZBEN

Az Ifjúsági Keresztyén Egyesület Szénior
Osztályának rovata.

Rovatvezető: László Dezső.

Jelentés az odorheui Szénior Osztály harmadik összejöveteléről.

Az odorheui IKESzO január 21-én tartotta meg 12 résztvevővel harmadik találkozóját. Sajnálatos módon nélkülöznünk olyan tagokat, akik közéjük akadnának, akik nem lehettek jelen s akik az eddigi munkában résztvettek. Ez gátlólag hatott annak a baráti közösségnek a kialakulási folyamatára, amelynek megindulásában éppen a távollévőknek is jó része volt az előző összejöveteleken. Természetesen ez nem szabad, hogy megállítsa a munkát, de vigyáznunk kell arra, hogy a SzO munkájának egyik legfőbb alapja az a testvéri közösség, amely személy szerint kapcsolatokon épül. Mi legfőképpen ezt az igazságot tanultuk meg ezen az összejövetelen. S ezért ez az összejövetel nem volt hiábaváto.

Bibliaián az imádságról beszéltünk és úgy láttuk, hogy a Krisztussal való kapcsolatunk folytonosság hiányokban szenved s ezért nem tudunk vele állandó imaközösségben lenni. Továbbá: az egymásért való imádság nélkülözhetetlen feltétele: az egymás bűnének és bajainak ismerése. Itt merült fel ezen a találkozón először annak a szüksege, hogy mennyire fontos a személyszerinti összeköttetés és az a gondolat, hogy ilyen értelemben számoljunk le magunkkal.

Szabó Judit IKESzO tag, tanárnő „Az ifjúság öntudatra nevelése” címmel tartott előadást, melyben különösen a gyakorlati ifjúsági munkára nézve találtunk alkalmas szempontokat. Utána egy megbeszélés következett, amelyen sorban elmondtuk azokat a módszert megoldásokat, amiket a saját ifjúságunk munkájában eddig használtunk. Felmerült az a gondolat, hogy jó volna, ha a SzO testvérek meglátogathatnák egymás ifjúságát és ifjúsági munkáját. Ebben kísérletek már eddig is történtek.

Olajos László SzO tag, lelképásztor a „Kommunizmus és az ifjúság” címen adott rövid történelmi vizsgapillantást a címben jelölt szempont alatt az ifjúságról általában, majd a mai helyzetet ismertette. Beszélgetésünk főképp a körül mozdított, hogy ifjúságunk helyzetét vizsgáljuk a mai szellemi áramlatokban. Kéltünk, hogy ezen a téren nagyobb a veszedelem, mint régebb. Ma az ifjúság a mindenünnen redzuduló eszmemáramlatokban nemcsak hogy eltávolodik az evangéliumtól, hanem, egész létalapjában megrendül, ingatag és tehetetlenné válik.

Az Úr velünk volt és megáldotta összejövetelünket. Abban a reménységben váltunk el egymástól, hogy a baráti kapcsolatok kiépülése nem fog megállni, hanem halad azon az úton, amelyen indult. A munka nem állhat meg, mert nem magunkért végezzük. A parancsot teljesíteni kell!

A találkozó napján este többen részt vettünk az odorheui helyi IKE bibliaóráján, amelynek tárgya ugyancsak az imádkozás és a baráti kapcsolatok kiépítése volt.

Felsősófalva, 1936 február.

N. Z.

Irodalom és Művészet

Kovács Géza: Missziói versek.

(Napsugár füzetek 4—5.)

A könyvben közölt 11 vers közül csak négy eredeti, magyar vers és ezek közül is csak három kimonodottan külmissziói. E kis gyűjtemény is megmutatja a magyar külmissziói irodalom szegénységét. A legsikerültebb a Muraközy Gyula: Péter c. verse. Ebben jön legközelebb a magyar levegőhöz és kifejezési módhoz a külmisszió gondolata. Mivel a könyv a fellelhető legjobb verseket adja, használatát a legmelegebben ajánljuk.

L. D.

Dr Lévy Lajos: Székely betlehemes játék és Lakodalmos ének.

168-ad o. Ára 25 lel. Megrendelhető a szerzőnél Odorheiu, Ref. Tanítónőképző Intézet.

Lévy Lajos újabb néprajzi munkájának értékét abban látjuk, hogy két veszendőbe indult népi játék anyagát összeszedte, megfésülte és szép formában kiadta. Minekét darab előadható nemcsak mint betlehemes játék, illetve lakodalmi forma, hanem mint színpadi jelenet is. Istennek hála különösen a betlehemes játék feljúlóban van. Sajnos, ezek a játékok annyi idegen, sőt egyenesen bántó világi elemet tartalmaznak, hogy megfésülésük és kiadásuk egyenesen indokolt. Karácsonyban mult egy éve alkalmam volt egy olyan betlehemes játékot meghallgatni, ami egészen meg volt rontva idegen és értelmetlen elemekkel. Jól esett az elmult karácsonykor ugyanattól a társaságtól már egészen tiszta játékot hallani. Lévy feldolgozásában is benne maradt egy értelmetlen kifejezés, az 5. oldalon háromszor szerepel a „Börkovács“ (?). Én véletlenül tudom, hogy miről van itt szó, mert a nálam járt merai betlehemesek a bö kovács (gazdag kovács) szívtelenségéről szóló betlehemes játékot adták elő. Lévy is észrevehette volna az általa közölt ének második verséből, hogy itt a bö, azaz gazdag kovácsról van szó. Az öntudatos feldolgozásban nem szabad értelmetlen kifejezéseknek benne maradniuk. Falusi lelkipásztoroknak és tanítóknak, akik a népszokásokkal törődnek, a legmelegebben ajánljuk Lévy könyvét. Ha ezen a karácsonyon elmulasztottuk felhasználni, jövőben ne felejtjük el.

L. D.

Székely Miklós: A mosónő gyermekei. Egy karácsonyfa története.

(Szindarabok 1934. 29—41 o.)

Népünkben, falusi ifjúságunkban valóságos éhség van a szindarab-játszás iránt. Sajnos ez az igény kielégítetlen marad. Rendelkezésünkre állanak a régi népszínművek, melyek a nép nem ismerésén, a nép eredeti mivoltából való kiforgatásán, hazug romantika üzésén sarkallanak. Maga a nép is felismeri ezt a töle idegen műnépet és ezért inkább a Színházi Élet és hasonló vállalatok módosabb darabjait keresi. Ha már úgyis hazudni kell a szindarabban, ne magát hazudja másnak, akit ismer, hanem azt a világot, amelyiket nem ismer és ami, valljuk meg, egy kicsit tetszik is neki, különösen a leányfajának.

Nagy jótéteményt gyakorolnak azok a népnevelők, — ezek közé tartozik Székely Miklós, lelkes is — akik a két véget: a népszínmű és a Színházi Élet között keresik az új, népek való magyar játékot. Ezek az emberek úttörők. Milyen nagy szolgálatot tennének a nagy írók ha ezeknek a népért élő igazi népnevelőknek művészi szempontokat, rendezési fogásokat mutatnának, hogy ezek a darabok is látványosabbak, művészebbek, idegfejlesztőbbek, érdekesebbek lennének. Székely Miklós is, mint egyik úttörő az új műfaj felé, jól

meglátja az alakokat, életre is kelti azokat a színpadon, komoly nevelő műfajjá teszi a szindarabot. Ha a melegség helyett öntudatosan vinne bele a darabba látványosságot, ha az erkölcsi magot a művészi ábrázolásban, mint eredményt anélkül hozná ki, hogy mint olyant ki is ábrázolja, magasabb igényeket is kielégítő darabokat tudna alkotni. De Székely Miklós így is eléri azt, amit akar, komoly szindarabot ad azoknak, akik között él, a népek és azt a népet neveli is a maga módján. Érdemes lenne egyszer valamilyen formában összegyűjteni egyházunk kis szindarabokat író lelkipásztorait és tanítóit, hogy a közös falálkozás által ennek a műfajnak értékesebbé tételén fáradozhassunk.

L. D.

Tunyogi Cs. András: Az igazi keresztszülők.

(Napsugár-füzetek 6.)

Ez a nyolc oldalas kis füzet fontos hivatást tölt be, ha eljút hiveink kezébe, mert felvilágosít a keresztelés lényege és a keresztszülői hivatás feladatai felől. Kiválóan eltalálja a hangot, ahogy egyszerű embereknek igen nagy dolgokról lehet beszélni. A népieség nem a dogmatikai tartalom elhagyását, hanem népszerű feldolgozását jelenti. Nemcsak egyéni olvasásra, hanem vallásos estélyeken való felolvasásra is alkalmas.

Senior: Családi gondok.

(Cikksorozat 41 kis 8-ad oldal.)

Az álnév alatt egyik fiatal lelkipásztorunk neve rejtezik. Nem vallana szegényt, ha az igazi nevét is kiírná, mert ez a könyv minden egyszerűsége mellett is kiállja a legmagasabb kritika mértékét. Hét cikkben a mai erdélyi magyar család összes kérdése elének tárul, a család alapítás, fenntartás, gyermek-nemzés, születés-ellenőrzés, magzatelhajtás, némi nevelés, általános nevelés részletkérdésein keresztül, hogy végül kimutassa a keresztyén család alapját a Krisztus evangéliumában. Az író merészségén annál inkább csodálkozom, mert cikksorozata előbb egyik vidéki kislapban (Aranyos-vidék) jelent meg. Könyve keresztyén könyv, nem abban az értelemben, hogy tele van tüzdelve bibliai idézetekkel, hanem azért, mert őszintén szól és őszintén szó-lásában érvényt szerez az evangélium szempontjainak. Csak az tudja ezt a kis füzetet megírni, aki alaposan végig tanulmányozta az új reformatori teológia erkölcs-tani irodalmát. Ez a kis füzet is meggyőző arról, hogy ez a teológia az élet teológiája. Ezt a kis füzetet igazán érdemes terjeszteni és felhasználni a keresztyén nevelői és egyházépítő munkában.

L. D.

Horváth Jenő: Betemetett Bányász. Aninosa, 1935. A szerző kiadása. Versek, 45 oldal.

Horváth könyve sokkal nagyobb igényekkel lép fel, mint a Nitsé és nagyobb igényeket is elégít ki. A 40 vers közül több megjelent már a Pásztortűzben és az Erdélyi Helikonban. Emellett az Ellenzék és a különböző egyházi lapok is többet közöltek belőlük. A Pásztortűz és Helikon mértékét is kiállott versek költőjének művészi értékét annál kevésbé lehet letagadni, mert magát a kötetet is meglehetősen jóindulatu irodalmi kritika fogadta.

A mi meggyőződésünk is az, hogy Horváth Jenő előtt nyitva áll az út arra, hogy átvegye Szombati Szabó látván, költőpap örökét. Éfelé az örökség felé azonban lépéseket kell tennie arra, hogy lirájában nagyobb helye legyen a társadalmi élménynek és a nemzeti vonatkozásoknak. Nem mondjuk, hogy ez a két tekintet nem található fel már ebben a kötetben, sőt ezt a hangot örömmel látjuk benne a többi fiatal költővel szemben, akik igen gyakran egészen úgy írnak, mintha nem is lenne számukra valóság az a végzetes forduló, melyben megfeneklettünk.

Ahogy mondjuk, a Szombati Szabó költészetén átleg az Ady hatás, úgy leng át Horváth költeményein Reményik hangja. Ez természetesen is, hisz novumot hozó költő egy században kettő-három, ha megjelenik.

H I R E I N K

ÜRESEDÉSBEN LEVŐ ÁLLÁSOK.

A változott viszonyok folytán igen sok hittestvérünk kenyér nélkül maradt. Ezért szolgálatot vélnünk teljesíteni, ha az alább felsorolt állásokat közülük, mint olyanokat, melyek betöltésre várnak.

1. A Cluji Vasöntőde és Gépgyár r. t.-nél husz csiszoló-segéd és tiz szövőgép-szerelő vagy szövőgép-mechanikus.

2. Az IRTI Textilgyárnál, Medias, fiatal könyvkötő vagy dobozgyártó szakmunkás.

Az 1—2. alatt felsorolt állásokra írásban kell jelentkezni közvetlenül a fentebb felsorolt vállalatok igazgatóságánál.

3. Clujon 2 szabó, vásári munkára.
4. " 2 kerekés.
5. " festő műhelybe tanuló.
6. " edényzománczó.
7. " 2 fodrász.
8. Mociun két betegápoló.
9. Hidan egy kovács.
10. Dicsánmartinban egy német nevelőnő.
11. Băcăuiban egy dobozkészítő.
12. Braşovban egy pogácskészítő.
13. Botoşaniba 2 timár.
14. Bucureşţiben 2 vasesztergályos.
15. Galaţiban egy glas-papirkészítő.
16. Sibiuba 2 cipész.
17. Sibiuba egy kefé.
18. Sibiuba egy kötélgyártó.
19. Craiovába egy francia nevelőnő.
20. Braşovi repülőgépgyárhoz 20 gépész-segéd, 10 eszközkészítő, 10 vasesztergályos, 8 frezor és 8 fémöntő.

A 3—20 alatt felsorolt állásokra írásban kell jelentkezni a következő címen: **Oficiul public de plasare (Állami munkaközvetítő hivatal) Cluj, Piaţa Cuza-Vodă 12.**

Tisztelettel felkérjük olvasóinkat és ezek között első sorban a Tiszteletes református lelkész-kart, hogy alkalmas formában adják hírül munkanélküli hittestvéreinknek, hogy a fentebb felsorolt helyeken munkaalkalom kínálkozik és azokat pályázzák meg s illetve alkalmazásba vételük céljából írásban jelentkezzenek.

Tőlünk telhetőleg jövőre szintén utána járunk az üresedésben levő állásoknak és lapunkban rendszeresen mindig közölni fogjuk azokat.

De egyidejűleg arra is kérjük olvasóinkat, hogyha tudomására jut bárhol is, bármilyen megüresedett állás, sziveskednének azt velünk közölni, mert mi az így tudomásunkra adott állásokat díjtalanul közöljük lapunkban.

Olympiai társautazás Berlinbe.

A budapesti Diákszövetség nagyon kedvező feltételek mellett társautazást rendez július 31—augusztus 17. között Berlinbe, ahol ez alatt az idő alatt folyik le az olympiai verseny.

Az utazás összköltsége 190 pengő, melyben bennfoglalatik: Vasuti költség (gyorsvonat) III. osztályon Budapesttől Berlinig és vissza. Szállítás podgyászokkal Berlin vasutállomástól szállásra és vissza. Elszállásossal Berlinben többágyas szobákban. Napi háromszori étkezés (reggeli, ebéd, vacsora.)

A társautazásban résztvevők a magyar határtól

Budapestig 50%-os vasuti kedvezményben részesülnek. Mindenkinek egyéni útlevelet kell váltani.

Jelentkezni lehet az Ifjú Erdély kiadóhivatalánál (Ref. Theologia) legkésőbb március 10-ig. Részletesebb felvilágosítással a kiadóhivatal szolgál.

Dr. Balthazár Dezső tiszántúli református püspök elrendelte, hogy V. György angol király temetése napján a Nagyleplom híres Rákóczi-harangja a temetés egész ideje alatt szóljon.

A püspököt e rendelkezés megtételére nemcsak a magyar nemzetnek Anglia iránt érzett hálája indította, hanem a magyar református egyház és a debreceni kollégium különös hálójának is kifejezést kíván juttatni, amikor az angol nemzet gyászában eképpen osztozik. Az angoloknak köszönhető többek között a debreceni kollégium megmentése.

Ugyanis 1752-ben, amikor a bécsi kormány megtiltotta, hogy a református egyház lelkészeit, a kollégium tanárait és köztanítóit a városi pénztárból fizessék, mint az addig történt, a kollégiumot a megszűnés veszedelmén fenyegette. Az ősi iskola előjárói a külföldi hittestvérekhez fordultak segítségért. A segítségnyújtásban elől jártak az angolok s a canterburi érsek az anglikán püspökkel, továbbá a cambridgei és oxfordi egyetemekkel együtt 2500 font sterlinges alapítványt tett, amelynek kamatait a kollégium az utóbbi időkig is megkapta.

A debeljácsi (Jugoszlávia) egyházközség az úrvacsorai kehely bevezetésére kért engedélyt az országos közgyűléstől.

Ez a kérdés itten már 25 év óta felszinen van. Állítólag többen azért nem járulnak szívesen az Ur asztalához, mert félnek a közös kehely útján való esetleges fertőzéstől. Ennek elkerülésére tehát csináltak maguknak egy egészen kicsi kis ezüst kelyhecskét, azt magukkal viszik s a lelkész a közös kehelyből ebbe-átönt egy kevés bort, melyet az illető megiszik, a poharat eleszi és tovább megy.

Magyarországon egyes helyeken ez szokásban van. Néhol azonban bevezették, de mivel sok félszesség van benne, már el is hagyták, illetve oda módosították, hogy a külön kelyhesek részére egész más napon külön urvacsora-osztás van. Ezzel nincsenek sok helyen megelégedve, mert megbontja a gyülekezet egységét.

Általában sok érvet fel lehet hozni ellene:

1. mutassatok egy embert, aki az urvacsora vétele alkalmával fertőző betegséget kapott;

2. Miért nem jut eszünkbe soha, hogy a bűnösök, haragtartók, gyűlölködő testvérek, kik az Ur asztalához járulnak s az egész gyülekezetre Isten haragját rávonják, — azok fertőztetik meg igazán az uri szent vacsorát;

3. vendéglőkben száz számba öblítik ki a poharakat, mindig ugyanazon piszkos vízben és senki sem aggódik a fertőzés miatt;

4. a külön kehely bevezetése a gyülekezetet megbontja és sok botrányokozásra ad okot stb.

Ez okoknál fogva az országos közgyűlés a debeljácsi egyház indítványát egyelőre levette a napirendről. De mivel még sem akart érzéketlenül elhaladni a kérdés mellett, dr. Nékám budapesti egyetemi tanár, híres bőrgyógyász által ajánlott következő megoldási módot ajánlta:

1. az urvacsorai kelyhek belső peremén egymással szemben véssenek négy számot: 1, 2, 3, 4.

2. az első két urvacsorázó az 1-es számú helyről iszik, a második kettőnek a lelkész odafordítja a 2-es

számot és így tovább. Ily módon két pohárból 9 személy más-más helyről iszik. Dr. Nékám professzor szerint ugyanis a pohár belső pereme és a benne levő bor nem fertőzödésképes, hanem ez a lehetőség csak a pohár külső pereménél foroghat fenn.

3. Ez ellen pedig csináltasson az eklézsia az urvacsorások számához képest 50—100 darab 20 × 20 cm. fehér vászon ruhát. Ezek egy tányérból egymásra rakva és töményalkohollal leöntve álljanak az Úr asztalán. Mikor a kehelynek már mind a négy megszámozott oldala el van használva, akkor a lelkész egy tiszta alkoholba itatott ruhával a kehely peremét köröskörül fertőtleníti, a használt ruhát azonnal félreteszi s a következő alkalommal a tányérből ismét újat vesz, elő. Ahol nagyon sok az urvacsorázó s ez igen sokáig tartana, ott szerezenek be négy közös poharat s míg a lelkész kettővel osztja, addig a kurátor a másik kettőt fertőtleníti és előkészíti.

Ez ellen a módszer ellen senkinek sem lehet kifogása, mert nem tesz különbséget az urvacsorások között s a tisztaság követelményeinek még dr. Nékám professzor szerint is megfelel.

Saskatchewan tartomány (Kanada) legészakibb részén, a Norbury kerületben ezelőtt hat esztendővel hat magyar találkozott össze. Homsztedet foglaltak és megkezdték azt az egy emberéletre, tartalmára kiterjedő munkát, mely a vad erdőségnek művelt területté való átalakításával kezdődik.

Ezer gond és nélkülözés között harcolt a létért ez a hat magyar. Kis házikóik felépítése után első feladatul a templom építését tűzték ki. E templomépítés történetét „Franciscu misszionarius Hungororum” a következőkben írja le:

1929 dec. 8-án missziói körutam alkalmával, Rev. Dr. J. I. Nicol belmissziói superintendens társaságában felkerestem ezeket a kurucokat. Bőd Béla fiatalember lakásán gyűltünk gyűltünk össze istentiszteletra. Lelkesen énekeltük a zsoltárt: „Az Úr énnékem őriző pásztorom.” Majd az istentisztelet után Bőd Béla, Medve András, Soltész László, Kalas Ferenc és Losonczy Miklós a szintén jelenlevő Csörgő Istvánt választották meg kurátornak, kinek kezébe adtuk az istentisztelet folyamán gyűjtött perselypénzt azzal a megállapodással, hogy majd azt egy megépítendő templom javára fordítjuk, amiben két derék vendégünk, nevezetesen Janó László és Révész András katolikus magyar testvérünk is egyetértett velünk. Egyben buzgón imádkoztunk, hogy Isten segítsen meg bennünket, hogy Neki templomot, a magyar felebaráti szeretetnek és a magyar kultúrának pedig egy végvárat építhessünk.

Közül őt esztendő telt el azóta. Munkával, gondnal és nélkülözésekkel teljes öt esztendő. Közben a mi magyarjaink hozzátartozói: feleségük, gyermekeik, menyasszonyuk az óhazából megérkeztek. Mindez tetemes készpénz kiadással járt.

A templom-építés késett, de nem mult el s a mult év márciusában meg is valósult. Annyival inkább, mert a gondviselő Isten Csendes Imre személyében rendelt e kurucoknak egy derék lelkipásztort.

Templomtelket mindenki készséggel ajánlott fel. Az egyház Lutz István ajándékba adott két acre telkét fogadta el, mert ez a telep középpontjában van s így a legmegfelelőbb.

Mr. A. Norbury a municipium secretáriusa, istenfélő ember, mikor meghallotta, hogy a magyarok templomot építenek, felajánlott négy köteg zsindelet és szeg. Az Úr áldja meg érte.

Egy verőfényes, de hideg márciusi reggelen kitermelték a szálfacát, szépen kiácsolták és kanadai módszer szerint rótták fel a falakat, tető alá vették, majd következett a tapaszítás, meszelés és a díszítő munka, melynek utolsó esztendőjét Csendes Imre tiszteletes úr végezte el sajátkezűleg.

Mr. Cook a mi angol barátunk is eljött segíteni, Lutz barátunk is két napi munkára önként vállalkozott, úgyszintén Hujber magyar testvérünknek két fia: Mike és Steve (Miska és Pista) a zsindelezésnél segített

Mrs. Bőd, Mrs. Medve és Mrs. Csörgő két derék leányával pedig bemeszelték a falakat.

A Csendes tiszteletes úr által művészileg megtervezett és finanszírozott toronygombot augusztus elsején hálaadó istentisztelet keretében illesztette fel Losonczy Miklós, belehelyezvén a gomb szekrényébe a templom építésének szépen megírt történetét.

Ott ékeskedik a kis templom egy messze vidéket domináló dombon, tornyocskáján ott ragyog a bethlehemi csillagra emlékeztető jelvény. A nap, a hold és az északifény sugara gloriával övezi a derék lelkipásztor és híveinek munkáját, a magyar hithűségnek, a magyar kultúrának e legészakibb végvárat.

Augusztus 11-én d. u. két óraker Rev. Dr. John I. Nicol, Kanada Egyesült Egyházának belmissziói superintendense szentelte fel a templomot Dr. Hoffmann Ferenc magyar missziói lelkipásztor, Csendes Imre a gyülekezet lelkésze, a lelkes építők: Csörgő István, Bőd Béla, Losonczy Miklós, Medve András, Soltész László, Kalas Ferenc és százat meghaladó ünneplő közönség részvételével.

Ez a kis templom a magyar élniakarás bizonygatója és azt hirdeti, hogy „El magyar, áll Buda még”.

A magyarországi 8 millió és az utódállamokban lakó 3 millió 400 ezer magyaron kívül Európa többi államaiban 90 ezer magyar él. Még pedig legtöbb Franciaországban: 40.000, legkevesebb Albániában: 8, Ausztriában 35.000, Németországban 16.000, Belgiumban 6000, — Bulgáriában 6000, Olaszországban 5000, Angliában 2000, Svájcban 1500, Görögországban 300, Svédországban 88, Finnországban 45, Esztorországban 20 a magyarok száma. A többi világrészek közül Észak-amerikára vezet. — Az Északamerikai Egyesült-Államokban a magyarok számát 538.000-re becsülik. Észak-amerikának nincs egyetlen állama sem, ahol a népszámlálás magyarokat fel ne mutatna, még Hawaii szigetén is él 34 magyar. A kanadai magyarok száma meghaladja az 50.000-et. — Ugyancsak 50.000 körül van a magyarok száma Dél- és Középeurópában is. Az itt élő magyarok túlnyomó száma a legszegényebb népréteghez tartozik, újabban azonban nagyobb számmal fordulnak elő közöttük orvosok és mérnökök is. Így pl. Braziliában 80 magyar orvosról tudunk. Afrikában 3000-re tehető a magyarok száma. Ezek közül legtöbben, körülbelül 1000-en Egyiptomban, a többi szétosztán, a különböző gyarmatokon él. Addis-Abeában, amely most a világ érdeklődésének a középpontjában áll, 20 magyar tartózkodik, akik között van szállótulajdonos, fényképész, banktisztviselő, karosszériagyáros, sőt magyar ember az egyik udvari orvos is. (Aiudi ref. fiu) — Ázsiában 2650, Ausztráliában 350 a magyarok száma. Az összegyűjtött statisztikai adatokból megállapítható, hogy a világon élő magyarok száma több, mint 12 millió.

Esztorországban nemrég könyvkiállítás volt, melynek egyik legérdekesebb darabja Luther Márton kiskátéjának 1535 évi kiadású példánya volt. Ez a kiskaté az első esztényelvű nyomtatvány.

Visegrádon, a koronauradalom közelében végzett ásátások során Hollós Mátyás király egykori palotájának romjaira akadtak. Májris sok értékes lelet került napvilágra. Az ásátást tavasszal folytatják.

Az őskori Ur város helyén folytatott ásátások során hatalmas tömegsirt találtak, szabályos csoportokba osztott csontvázakkal, pompás arany és ezüst ékszerekkel és jelképes műtárgyakkal. Mindegyik csoport közepén remekműű arany vagy ezüst kehely hevert. A maradványokból kiűnt, hogy a sírba egy királyt temettek el, akit udvara önként követett a halálban, ami akkor az udvaroncok kiváltsága volt. Az ékszerekből és műtárgyakból megállapították mindegyik csoport helyzetét. A király koporsója körül álltak a hadvezérek, utánuk az udvari méltóságok és miniszterek, majd az udvarhölgyek, azután az udvari zenészek és végül az udvari fogatok vezetői. A gyászszertartás

után mindegyik csoport méregkelyhet írtett és azután valamennyi holttestet elföldelték.

A török kormány legújabb rendelete szerint csak az a férfi és nő köthet házasságot, aki írni-olvasni tud.

A szovjetek diplomáciai utjai címmel tartott előadást Fábán Béla orsz. gyűlési képviselő Budapesten, folyó évi február hó 20-án. Az előadó rámutatott arra, hogy a szovjetek miként állították vissza a megszakadt diplomáciai kapcsolataikat. Először Németországgal és Olaszországgal sikerült diplomáciai összeköttetésbe lépniük. Az utóbbi időben a szovjet-diplomácia elérte azt, hogy ma már alig van állam a világon, amellyel ne volnának összeköttetésben. Ismertette azután, hogy milyen igérettelkkel altatja el a szovjet diplomácia a polgári államok lelkiismeretét, majd azt hangoztatta, hogy mind a két igéret valótlan, mert az idegen államokban tovább folyik a földalatti agitáció és a vallásüldözés sem szűnt meg Oroszországban. A szovjetek az agitációt sehol sem szüntették meg és olyan háborút akarnak, amelyben résztvesz az egész világ az ő kivételükkel. A szovjet diplomácia a világháborútól várja az európa kultúra végét és a világorradalom győzelmét.

Jugoszláviában a déli egyházmegye közgyűlése, egyházmegyei könyvtár létesítését határozta el, hogy az a református lelkészek és más érdeklődő egyháztagoiknak mindenkor rendelkezésére álljon.

Hiralal Gandhi, a Mahatma fia, akit tizenöt év óta a legélesebb politikai ellentétek választanak el atyjától, elhatározta, hogy végleg szakít családjával és átér a keresztyén vallásra. Az ifjú Gandhi Nagpurban kiadott nyilatkozatában ezeket mondja: „Már közöltem atyámmal, hogy meg akarok keresztelkedni. Nem könnyű az életem. Atyám hindu bámulói úgy siratnak, mint a halottat és folyton unszolnak, hogy jobb meggyőződés ellenére, béküljek ki atyámmal, amiről szó sem lehet.“ Az angol sajtó emlékszik arra, hogy maga a Mahatma, midőn ifjú korában Londonban jogot tanult, szintén foglalkozott a megkeresztelkedés gondolatával, sőt vasárnaponként sőtét szalónruhában és cilinderben keresztyén templomba járt és térdenállva imádkozott. Csak akkor állott el tervétől, amidőn belátta, hogy a vallásváltás nem szabadítaná meg a fájával szemben fennálló társadalmi korlátoktól.

Magyarországon békében 2,309.000 katasztrális hold hitbizományi birtok volt, ez 1920-ban lecsökkent 1,100.000 holdra s jelenleg 822.162 hold. Poroszországban átlagosan 3400 hold egy hitbizományi birtok. Ausztriában 6700. Magyarországon 25.000 hold. A magyar hitbizományok 51 haszonélvező közt oszlanak meg.

Legnagyobb hitbizományi birtokos herceg Esterházy Pál 205.295 holddal utána herceg Festetics György következik, akinek a hitbizománya 65.000 hold, örgróf Pallavicini Alfonz 44.586. Frigyes főherceg 40.000. Fülöp Józsiás Szász-Koburg herceg 40.000, gróf Esterházy Mór 37.000, gróf Károlyi László és gróf Esterházy Tamás 34.000—34.000 hold.

Megemlítésre méltó gróf Festetics Sándor 24.712 holdnyi hitbizományi birtoka is. Körülbelül 5000 holdnyi az a hitbizomány, amelyet a szomorúemlékü Haynau alapított.

Érdekesebb ennél, hogy kik Magyarországon legnagyobb földbirtokainak urai. E kimutatásba együtt szerepel saját tulajdon és hitbizomány. Ezek szerint a főurak közül van herceg Esterházy Pálnak 222.240 hold birtoka — békében az Esterházy-birtok csak Magyarországon 403.300 hold volt — utána következik 96.128 holddal herceg Festetics, 60.985 holddal örgróf Pallavicini Alfonz, 55.786 holddal gróf Eszterházy Mór, 51.152 holddal gróf Károlyi László, 49.474 holddal gróf Esterházy Tamás. A „kisebb“ birtokosok közt szerepel gróf Festetics Sándor 30.488, gróf Semsey 30.182, gróf Hunyady József 28.037 holddal.

Tisza István örökösének birtoka 13.437 hold, gróf Károlyi Gyuláé 3000 hold, feleségéé pedig 11.050 hold.

Gaal Gaszton örökösei 1809 holdat mondhatnak magukénak, Wekerle Sándor örökösei pedig 1204 és 935 hold urai.

Sok a külföldi nagybirtokos, így például Montenuovo hercegnő 20.581, gróf Merán Jánosné 20.200, herceg Metternich Klementina 17.811 hold birtokosa. A magyarrá lett báró Waldbott Kelemennek is van 16.394 holdja, herceg Hohenlohe Keresztélynek pedig 15.997 holdja. A volt bajor királynak 15.000, a Kóburg hercegeknek 45.000 holdja. A főhercegek közül Frigyes tulajdonában 41.000, József főherceg tulajdonában 17.388 hold van.

Mándy Sámuel felsőházi tag 15.134 holdat tart tulajdonában s ezenkívül 3096-ot bérel. Dréher Jenőnek van 15.185 holdja, a Lichtschein-családnak 10.000, Okányi Schwartzéknak három ágon 10.000, Svábéknak több mint 10.000, báró Schossbergeréknek 7236, báró Weiss Manfréd örökösének 2619, báró Kornfeld Mór 4074, Mauthner Alfrédnek 2907, báró Csetei Hertzog Mór Lipót örökösének 5419, a Hatvány bárónak 3789, továbbá 2278 s a cukorgyárnak 2343 holdja, báró Orosdy Fülöpnek pedig 3355 holdja.

Érdekes az egyházi vagyonok megoszlása is. A katolikus vallási tanulmányi alap földtulajdona 88.000 hold, az egri főkáptalané 85.000, a kalocsai érseksége 65.000, a veszprémi püspöksége 52.000, a veszprémi káptalané 49.000, a zirci apátságé 40.000, az egri érseksége 40.000, a pannonhalmi főapátságé 36.000, az esztergomi érseksége 36.000, az oradeai káptalané 26.000, a váci püspöksége 24.000, a pécsi püspöksége 23.000, a satumarei püspöksége 23.000, az esztergomi főkáptalané 19.000, a tihanyi agátságé 17.000, a győri püspöksége 15.000, a csornai prépostságé 12.000, a székesfehérvári káptalané 11.000, az oradeai püspöksége 11.000, a klosterneuburgi kanonokrendé 10.000, a satumarei káptalané 10.000 hold. A kisebb birtokok közt szerepel az egri papnövelde 9300 s a győri papnövelde 9700 holdja.

Állást keres 23 éves református leány, aki 1930-ban végezte a cluji református leányfőgimnáziumot s az érettségi vizsgálatokon a legjobb minősítést nyerte, majd elvégezte az egyetem jogi fakultását, abszolutoriumot szerzett, eddig három alapvizsgát tett. Írásban és beszédben bírja a román és magyar nyelveket, a francia és német nyelveket nem tökéletesen, de a gyakorlati használatnak megfelelően. Tud gép- és gyors-írást. Megfelelő irodai alkalmazást keres. Megkereséseket lapunk kiadóhivatalába kérjük.

Szerkesztői üzenetek.

B. Z., Izfalva. Leveledet vettem, tehát annak megfelelően a szövegkezelékre vonatkozó kérdést most mellőztem. Gyűjtöm azonban az adatokat, hogy alkalomadtán mégis foglalkozzam vele. A templom-torony fedésére vonatkozó kérésedet közöltem Kós Károllyal, aki ebben a legilletékesebb. Feleletét el fogom küldeni levélben, de kéziratát visszakérem, hogy mások tájékoztatására közölhessem lapunkban.

H. J., Asza. Cikkeid jönnek ebben a számban, valamint a Babos Sándor napló-részlete is. Külmisszióval nem foglalkozom, — elég sokfélével vagyok képtelen foglalkozni, így nem is vállalkozhatom a jelzett tanulmány megírására. Sokkal komolyabb dolog, hogysem kellő előkészület nélkül hozzá lehetne nyulni ehhez a kérdéshez. Ne vedd rossz néven, hogy nem vállalom, legalább valaki jobban elkészíti. A könyveket megkaptam, a Pfennigsdorf II-ik kötete nincsen meg.

Szerkesztésért felelős: DR. TAVASZY SÁNDOR.

C. GRAFICA KÖNYVNYOMDA, CLUJ, CALEA MARECHAL FOCH 38